

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)
της 25ης Μαρτίου 1999 *

Στην υπόθεση T-37/97,

Forges de Clabecq SA, εταιρία βελγικού δικαίου σε κατάσταση πτωχεύσεως, με έδρα το Clabecq (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους δικηγόρους Alain Zenner, Dominique Jossart, Gérard Leplat και Gilbert Demez, συνδίκους της πτωχεύσεως, εκπροσωπούμενη στην παρούσα δίκη από τον Pierre-Paul van Gehuchten, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Louis Schiltz, 2, rue du Fort Rheinsheim,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από

το **Βασίλειο του Βελγίου**, εκπροσωπούμενο από τον Jan Devadder, γενικό σύμβουλο στη νομική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τους Jean-Marie de Backer, Georges Vandersanden, Olivier Ralet και Laure Levi, δικηγόρους Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία του Βελγίου, 4, rue des Girondins,

τη **Région wallonne**, εκπροσωπούμενη από τους Jean-Marie de Backer, Georges Vandersanden και Olivier Ralet, δικηγόρους Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τα γραφεία της fiduciaire Myson SARL, 30, rue de Cessange,

και

τη **Société wallonne pour la sidérurgie SA (SWS)**, εταιρία βελγικού δικαίου με έδρα τη Λιέγη (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους Jean-Marie de Backer, Georges Vander-

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

sanden και Olivier Ralet, δικηγόρους Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τα γραφεία της fiduciaire Myson SARL, 30, rue de Cessange,

παρεμβαίνοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Gérard Rozet, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 1996, με την οποία κηρύσσονται ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά ορισμένες χρηματοδοτικές παρεμβάσεις υπέρ της προσφεύγουσας,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas, τις V. Tiili, P. Lindh και τον P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 18ης Νοεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (στο εξής: Συνθήκη ή Συνθήκη ΕΚΑΧ) απαγορεύει τις κρατικές ενισχύσεις προς τις σιδηροχαλυβουργικές επιχειρήσεις και κηρύσσει, στο άρθρο 4, στοιχείο γ', ασυμβίβαστες προς την κοινή αγορά του άνθρακα και χάλυβα και, κατά συνέπεια, απαγορευόμενες σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην εν λόγω Συνθήκη «[τις] επιδοτήσεις ή ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη ή [τις] ειδικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται από αυτά, υπό οποιαδήποτε μορφή».
- 2 Το άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ορίζει τα εξής:

« Σε όλες τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη, στις οποίες απόφαση ή σύσταση της Επιτροπής παρίσταται αναγκαία για την πραγματοποίηση, κατά τη λειτουργία της κοινής αγοράς του άνθρακα και του χάλυβα και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4, η απόφαση ή η σύσταση αυτή δύναται να κδοθεί μετά ομόφωνη

σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου και κατόπιν διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή.

Η ίδια απόφαση ή σύσταση, εκδοθείσα με την αυτή μορφή, καθορίζει ενδεχομένως τις εφαρμοστέες κυρώσεις.»

- 3 Προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες της αναδιαρθρώσεως του τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, η Επιτροπή στηρίχθηκε στις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 95 της Συνθήκης για να θεσπίσει, από τη δεκαετία του '80, κοινοτικό καθεστώς ενισχύσεων το οποίο επιτρέπει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα σε ορισμένες περιοριστικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις. Το κοινοτικό καθεστώς ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα το οποίο ίσχυε κατά το υπό εξέταση εν προκειμένω διάστημα είναι το θεσπισθέν με την απόφαση 3855/91/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1991, που θεσπίζει κοινοτικούς κανόνες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ L 362 σ. 57, στο εξής: κώδικας ενισχύσεων).
- 4 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κώδικα ενισχύσεων, «ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (...) χρηματοδοτούμενες από τα κράτη μέλη ή από τοπικούς ή περιφερειακούς οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή μέσω κρατικών πόρων οποιασδήποτε μορφής, μπορούν να θεωρούνται ως κοινοτικές ενισχύσεις, και ως εκ τούτου συμβιβάσιμες με την εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς, μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 5». Κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, «ο όρος “ενίσχυση” καλύπτει και τα στοιχεία ενίσχυσης που εμπεριέχονται σε μεταβιβάσεις δημοσίων πόρων σε επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβα, εκ μέρους των κρατών μελών, περιφερειακών ή τοπικών οργανισμών δημοσίου δικαίου ή άλλων φορέων, με τη μορφή της ανάληψης μεριδίων συμμετοχής, της παροχής κεφαλαίων ή παρεμφερών χρηματοδοτήσεων (...), όταν οι μεταβιβάσεις αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως γνήσιες παροχές κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου σύμφωνα με τη συνήθη επενδυτική πρακτική στην οικονομία αγοράς».
- 5 Τα άρθρα 2 έως 5 του κώδικα ενισχύσεων προβλέπουν τη δυνατότητα να θεωρούνται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, υπό ορισμένους όρους, οι ενισχύσεις που προορίζονται για την κάλυψη των δαπανών των επιχειρήσεων σιδήρου και χάλυβα για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης, οι ενισχύσεις που προορίζονται για τη

διευκόλυνση της προσαρμογής στις νέες νομικές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος των βιομηχανικών εγκαταστάσεων που λειτουργούν από διετίας τουλάχιστον πριν από την έναρξη ισχύος των προδιαγραφών αυτών, οι ενισχύσεις υπέρ επιχειρήσεων που παύουν οριστικά τις δραστηριότητές τους παραγωγής προϊόντων σιδήρου και χάλυβα στον τομέα ΕΚΑΧ και οι προοριζόμενες για την κάλυψη των ποσών που καταβάλλονται στους τεθέντες σε διαθεσιμότητα ή στους πρόωρα συνταξιοδοτούμενους εργαζομένους και ορισμένες ενισχύσεις προς επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Ελλάδα, στην Πορτογαλία και στην επικράτεια της πρώην Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Ο κώδικας αυτός δεν επιτρέπει ούτε τις λειτουργικές ενισχύσεις ούτε τις ενισχύσεις αναδιαρθρώσεως, εκτός αν πρόκειται περί ενισχύσεων για το κλείσιμο εγκαταστάσεων.

Πραγματικά περιστατικά

- 6 Η προσφεύγουσα είναι σιδηροχαλυβουργική επιχείρηση βελγικού δικαίου η οποία, κατά τον χρόνο λειτουργίας της, παρήγε υγρό χάλυβα και τελικά πλατέα προϊόντα, δηλαδή λαμαρίνες και πλατέα.
- 7 Η Société wallonne pour la sidérurgie SA (SWS), της οποίας το κεφάλαιο ανήκει κατά 100 % στη Région wallonne (Περιφέρεια της Βαλονίας), έχει ως αποστολή, στο πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής της περιφέρειας αυτής στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, να παρεμβαίνει προς το συμφέρον ιδιωτικών επιχειρήσεων.
- 8 Κατά το πρώτο ήμισυ της δεκαετίας του '80 καταρτίστηκε για την προσφεύγουσα ένα σχέδιο ανακάμψεως και, στο πλαίσιο αυτό, της χορηγήθηκαν πολλές πιστώσεις για επενδύσεις. Το κύριο μέρος των πιστώσεων αυτών καλυπτόταν από κρατική εγγύηση. Μια πρώτη πίστωση ανήλθε σε 1,5 δισεκατομμύριο βελγικά φράγκα (BFR), μια δεύτερη σε 850 εκατομμύρια BFR και μια τρίτη σε 1,5 δισεκατομμύριο BFR. Η τέταρτη και τελευταία πίστωση της σειράς αυτής χορηγήθηκε το 1985 και ανήλθε σε 650 εκατομμύρια BFR. Η ομάδα αυτή πιστώσεων υπό κρατική εγγύηση καλείται κοινώς «δάνεια SNCI» (συμβάσεις δανείου με την εθνική εταιρία παροχής πιστώσεων στη βιομηχανία). Με αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1982 και της 31ης Ιουλίου 1985, η Επιτροπή ενέκρινε, υπό ορισμένους όρους, τμήμα του σχεδίου αυτού ανακάμψεως, περιλαμβανομένου του τμήματος που αφορούσε την πρώτη και την τέταρτη πίστωση, ύψους 1,5 δισεκατομμυρίου BFR και 650 εκατομμυρίων BFR αντιστοίχως.

- 9 Η Compagnie belge pour le financement de l'industrie (στο εξής: Belfin), η οποία έχει συσταθεί για τη διασφάλιση της χρηματοδότησεως των επενδύσεων για την αναδιάρθρωση του βελγικού βιομηχανικού τομέα και της οποίας το κεφάλαιο ανήκει κατά το ήμισυ στο Δημόσιο, χορήγησε ωσαύτως πλείονα δάνεια στην προσφεύγουσα, χρησιμοποιώντας κεφάλαια που δανείστηκε από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα: χορήγησε δάνειο 104 εκατομμυρίων BFR το 1988 και 196 εκατομμυρίων BFR το 1989, οι δε δύο αυτές συμβάσεις αντικαταστάθηκαν από πίστωση 300 εκατομμυρίων BFR το 1991 και χορηγήθηκε πίστωση 200 εκατομμυρίων BFR το 1994 προς αντικατάσταση ενός δανείου συναφθέντος το 1987.
- 10 Με έγγραφο της 25ης Ιουνίου 1996, η μόνιμη αντιπροσωπεία του Βελγίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση γνωστοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κώδικα ενισχύσεων, ένα σχέδιο με σκοπό την εξακολούθηση των δραστηριοτήτων της προσφεύγουσας. Από εμπορικής απόψεως, το σχέδιο ισοδυναμούσε προς τη διατήρηση ολοκλήρου του εργοστασίου, λειτουργούντος όμως με μειωμένη παραγωγική ικανότητα. Από χρηματοοικονομικής απόψεως, το σχέδιο, υπό τη μορφή που γνωστοποιήθηκε, περιελάμβανε, αφενός, συνοδευτικά μέτρα συνιστάμενα στην εκ μέρους της SWS εισφορά νέων κεφαλαίων ύψους 1,5 δισεκατομμυρίου BFR και στην αναδιάρθρωση των χρεών της επιχειρήσεως με τη συγκατάθεση της SNCI και της Belfin και, αφετέρου, την εκ μέρους της SWS αγορά του 21,3 % του εταιρικού κεφαλαίου της επιχειρήσεως το οποίο ανήκε προηγουμένως στη Socindus, εταιρία η οποία συγκεντρώνει τα οικογενειακά συμφέροντα των ιδιωτών μετόχων-διευθυντών. Έτσι, η SWS αποκτούσε το 60,3 % των μετοχών, το δε υπόλοιπο διανεμόταν στο ευρύ κοινό.
- 11 Πριν από την κατάρτιση του εν λόγω σχεδίου, είχαν γίνει πολλές διαγνώσεις ως προς την κατάσταση της υγείας της επιχειρήσεως, μεταξύ άλλων, κατόπιν αιτήσεώς της, από τους συμβούλους Laplace Conseil και Davy Clecim. Εξάλλου, ο R. Collignon, πρωθυπουργός της Περιφέρειάς της Βαλονίας, ανέθεσε στον J. Gandois, αρχαιότερο των διευθυνόντων της προσφεύγουσας, να μελετήσει τη βιωσιμότητα του τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα στη Βαλονία και ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν για την ενίσχυση της βιωσιμότητας αυτής, ειδικότερα δε της βιωσιμότητας της προσφεύγουσας. Οι τρεις εκθέσεις ήσαν ομόφωνες ως προς τη ανάγκη λήψεως ριζικών και εσπευσμένων μέτρων για να διασφαλισθεί η επιβίωση της προσφεύγουσας. Ερωτηθείσα κατά τον χρόνο εκείνο από την Επιτροπή ως προς τις προθέσεις έναντι της προσφεύγουσας, η SWS κατέστηκε γνωστό ότι ο σκοπός της συνίστατο στην «αποφυγή της πτωχεύσεως της επιχειρήσεως, με τη σύναψη όλων των δυνατών συμφωνιών με τους πιστωτές και τους τραπεζίτες της Forges, τούτο δε προκειμένου να αποφευχθεί μια οικονομική και κοινωνική καταστροφή» και δήλωσε ότι, «κατόπιν αιτήματος του πρωθυπουργού, η SWS δεν θα [ελάμβανε] καμία οριστική απόφαση έναντι της Forges de Clabecq πριν να έχει η κυβέρνηση της Βαλονίας τη δυνατότητα να αναλύσει τα συμπεράσματα της εκθέσεως Gandois».

- 12 Κατόπιν της γνωστοποίησης, η Επιτροπή απηύθυνε, με έγγραφο της 5ης Ιουλίου 1996, αίτηση συμπληρωματικών πληροφοριών στη μόνιμη αντιπροσωπεία του Βελγίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ζήτησε να μάθει, μεταξύ άλλων, αν είχαν ληφθεί άλλα μέτρα εκτός των γνωστοποιηθέντων. Συναφώς, παρατήρησε ότι η γνωστοποίηση δεν περιελάμβανε κανένα πληροφοριακό στοιχείο επί των όρων της αναδιατάξεως των χρεών της προσφεύγουσας και επί της καταστάσεως ενός δανείου 500 εκατομμυρίων BFR χορηγηθέντος από την Περιφέρεια της Βαλονίας στο τέλος του 1992, το οποίο η Επιτροπή δεν είχε θεωρήσει ενίσχυση υπό ορισμένες προϋποθέσεις αφορώσες ιδίως το επιτόκιο. Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε ότι ο βελγικός Τύπος εξέθετε περισσότερα μέτρα, όπως η παραχώρηση νέων δανείων στην προσφεύγουσα. Η μόνιμη αντιπροσωπεία του Βελγίου γνωστοποίησε το έγγραφο αυτό στην Περιφέρεια της Βαλονίας.
- 13 Με έγγραφο της 23ης Ιουλίου 1996, οι βελγικές αρχές γνωστοποίησαν συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία. Όσον αφορά το χρονολογούμενο από το 1992 δάνειο των 500 εκατομμυρίων BFR, επισημάνθηκε ότι, «κατόπιν πιεστικού αιτήματος του διοικητικού συμβουλίου [της προσφεύγουσας] και προκειμένου να επιτευχθεί η αναγκαία υποστήριξη των τραπεζιτών και προμηθευτών για τη μελέτη και την εφαρμογή ενός προγράμματος εξυγιάνσεως», η SWS αποφάσισε το 1996 να παραιτηθεί της απαιτήσεώς της η οποία ανερχόταν συνολικώς σε 555 εκατομμύρια BFR. Με το έγγραφο διευκρινίστηκε ότι αυτή η παραίτηση από απαίτηση δεν αποτελούσε ενίσχυση, δεδομένου ότι, εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα ουδέποτε θα μπορούσε να εξοφλήσει την οφειλή.
- 14 Όσον αφορά την αναδιάταξη των χρεών, στο έγγραφο είχαν επισυναφθεί παραρτήματα στα οποία γινόταν μνεία μιας κατ' αρχήν συμφωνίας μεταξύ της SNCI και της Belfin περί μεταθέσεως κατά τρία έτη της προθεσμίας εξοφλήσεως των δανείων. Αυτή η κατ' αρχήν συμφωνία εξηρτάτο από πλείονες όρους, ιδίως δε από την ευνοϊκή γνωμοδότηση της Επιτροπής ως προς την αναδιάρθρωση κεφαλαίου της προσφεύγουσας.
- 15 Στη συνέχεια, διευκρινίστηκε ότι η SWS χορήγησε στην προσφεύγουσα ενδιάμεση πίστωση 200 εκατομμυρίων BFR, ως προκαταβολή για την προβλεπόμενη αναδιάρθρωση κεφαλαίου. Η προκαταβολή αυτή ήταν απαραίτητη για να παράσχει την προσφεύγουσα τη δυνατότητα να συνεχίσει τις δραστηριότητές της εν αναμονή της αποφάσεως της Επιτροπής. Το έγγραφο ανακοίνωσε ότι θα χρειάζονταν αναμφιβόλως και άλλες προκαταβολές.

- 16 Υπογραμμίστηκε ότι, εν πάση περιπτώσει, τα περιλαμβανόμενα στο πρόγραμμα μέτρα δεν αποτελούσαν κρατικές ενισχύσεις, δεδομένου ότι δεν γινόταν χρήση κρατικών κεφαλαίων και ότι αντιστοιχούσαν απλώς στη συμπεριφορά ενός σώφρονος ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Εξάλλου, η SWS δεν είχε την πρόθεση να παραμείνει η πλειοψηφούσα μέτοχος της προσφεύγουσας. Τέλος, στο έγγραφο αναγραφόταν ότι η SWS ετίθετο στη διάθεση της Επιτροπής για να παράσχει άλλες διευκρινίσεις και για να εξετάσει τις ενδεχόμενες προσαρμογές τις οποίες θα πρότεινε η Επιτροπή.
- 17 Με ανακοίνωση δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων, δημοσιευθείσα στις 11 Οκτωβρίου 1996 (ΕΕ 1996, C 301, σ. 4), η Επιτροπή έταξε προθεσμία στη Βελγική Κυβέρνηση και την κάλεσε, καθώς και κάθε άλλον ενδιαφερόμενο, να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.
- 18 Με την απόφαση 97/271/ΕΚΑΧ, της 18ης Δεκεμβρίου 1996, χάλυβας ΕΚΑΧ — Forges de Clabecq, αφορώσα τις χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της Περιφέρειας της Βαλονίας υπέρ της σιδηροχαλυβουργικής επιχειρήσεως Forges de Clabecq (ΕΕ 1997, L 106, σ. 30, στο εξής: επίδικη απόφαση), η Επιτροπή αποφάσισε τ ακόλουθα:

«Άρθρο 1

Τα μέτρα που έλαβε το Βέλγιο υπέρ της Forges de Clabecq, δηλαδή:

— η εισφορά κεφαλαίου ύψους 1,5 δισεκατομμυρί[ου] βελγικών φράγκων,

— οι κρατικές εγγυήσεις για τα δάνεια της Belfin και της SNCI,

- η παραίτηση από απαιτήσεις ύψους 802,3 εκατομμυρίων βελγικών φράγκων (302,2 εκατομμύρια βελγικά φράγκα για την SA Forges Finances και 500 εκατομμύρια βελγικά φράγκα για την SWS),

- οι ενδιάμεσες πιστώσεις συνολικού ύψους 700 εκατομμυρίων βελγικών φράγκων,

συνιστούν ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, [του κώδικα νισχύσεων].

Άρθρο 2

Οι ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, εφόσον δεν πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 5 [του κώδικα ενισχύσεων], όπως προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, [του εν λόγω κώδικα] και, ως εκ τούτου, απαγορεύονται δυνάμει του άρθρου 4, στοιχείο γ', τς Συνθήκης.

Άρθρο 3

Το Βέλγιο υποχρεούται να άρει τις ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 και να απαιτήσει την επιστροφή των παράνομων ενισχύσεων που έχουν ήδη χορηγηθεί, προσαυξημένων με τόκο που υπολογίζεται από την ημερομηνία καταβολής των ενισχύσεων, εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

(...)»

- 19 Στις 19 Δεκεμβρίου 1996 οι διευθύνοντες της Forges de Clabecq προέβησαν σε δήλωση αναστολής των πληρωμών της επιχειρήσεως. Με απόφαση του tribunal de commerce de Nivelles της 3ης Ιανουαρίου 1997, κινήθηκε η διαδικασία πτωχεύσεως κατόπιν δηλώσεως αναστολής των πληρωμών.
- 20 Η επίδικη απόφαση κοινοποιήθηκε στις βελγικές αρχές με έγγραφο της 23ης Ιανουαρίου 1997 και δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 24ης Απριλίου 1997.
- 21 Αργότερα εντός του 1997 τα στοιχεία του ενεργητικού της προσφεύγουσας αγοράστηκαν από νέα εταιρία με την ονομασία Dufenco Clabecq, συσταθείσα κατόπιν πρωτοβουλίας ιδιώτη επενδυτή, του ομίλου της Dufenco. Σύμφωνα με τη βελγική νομοθεσία περί πτωχεύσεων, η Dufenco Clabecq δεν όφειλε να αναλάβει τα χρέη της προσφεύγουσας. Η Επιτροπή ενέκρινε ορισμένες παρεμβάσεις της SWS υπέρ της Dufenco Clabecq, με το σκεπτικό ότι αποτελούσαν εισφορά κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου, σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική των εταιριών υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 22 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Φεβρουαρίου 1997, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Η υπόθεση ανατέθηκε σε πενταμελές τμήμα. Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα ζήτησε να παραπεμφθεί η υπόθεση στην ολομέλεια του Πρωτοδικείου. Το τμήμα δεν δέχθηκε το αίτημα αυτό.
- 23 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία στις 6 Μαρτίου 1997, η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση του ενεργητήματος της πενίας. Με διάταξη της 29ης Σεπτεμβρίου 1997, το Πρωτοδικείο απέρριψε την αίτηση αυτή.

- 24 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία στις 21 Μαρτίου 1997, η καθής προέβαλε ένσταση απαραδέκτου. Η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως απαραδέκτου στις 2 Μαΐου 1997. Με διάταξη της 11ης Ιουλίου 1997, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να εξετάσει την ένσταση απαραδέκτου μαζί με την ουσία της υποθέσεως.
- 25 Με αιτήσεις που κατέθεσαν στη Γραμματεία στις 24 Ιουνίου, 23 και 25 Ιουλίου 1997 αντιστοίχως, η SWS, το Βασίλειο του Βελγίου και η Περιφέρεια της Βαλονίας ζήτησαν να παρέμβουν υπέρ της προσφεύγουσας. Με διάταξη του προέδρου του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου της 31ης Οκτωβρίου 1997, επετράπη στην SWS, στο Βασίλειο του Βελγίου και στην Περιφέρεια της Βαλονίας να παρέμβουν υπέρ της προσφεύγουσας.
- 26 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα πρότεινε τη λήψη ορισμένων μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και, επικουρικώς, ζήτησε τη διεξαγωγή αποδείξεων. Το Πρωτοδικείο, έχοντας αρκούντως διαφωτισθεί από τα έγγραφα της δικογραφίας, αποφάσισε να μη διατάξει τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας ή τη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 27 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 18ης Νοεμβρίου 1998.
- 28 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·
  - να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων κατά νόμο.

29 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή, επικουρικά, ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

30 Οι παρεμβαίνοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·

— να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

31 Η καθής υποστηρίζει ότι η προσφυγή ασκήθηκε εκπροθέσμως. Δεν αμφισβητεί ότι η προσφυγή ασκήθηκε εντός προθεσμίας ενός μηνός από την κοινοποίηση της αποφάσεως στις 23 Ιανουαρίου 1997. Ωστόσο, φρονεί ότι η ημερομηνία ενάρξεως της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής δεν πρέπει να είναι η ημερομηνία κοινοποιήσεως της αποφάσεως στο Βελγικό Δημόσιο, αλλά μάλλον η ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα έλαβε γνώση της αποφάσεως. Εν προκειμένω, δεν

αμφισβητείται ότι η ημερομηνία αυτή είναι προγενέστερη της 23ης Ιανουαρίου 1997. Τούτο αποδεικνύεται ιδίως από το γεγονός ότι, με την απόφαση της 3ης Ιανουαρίου 1997, το tribunal de commerce de Nivelles διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε δηλώσει την αναστολή των πληρωμών στις 19 Δεκεμβρίου 1996 «λόγω μιας αποφάσεως την οποία έλαβε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 18 Δεκεμβρίου 1996».

- 32 Η καθής φρονεί ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, για τον υπολογισμό της προθεσμίας του ενός μηνός πρέπει να ληφθεί ως αφετηρία η ημερομηνία της 18ης Δεκεμβρίου 1996. Κατά συνέπεια, η προσφυγή είναι απαράδεκτη διότι είναι εκπρόθεσμη.
- 33 Επικουρικώς, η καθής εκθέτει ότι, αν η προσφεύγουσα φρονούσε ότι δεν είχε λάβει ακριβή γνώση της αποφάσεως, σ' αυτήν απέκειτο να ζητήσει το κείμενο της εν λόγω αποφάσεως, εντός εύλογης προθεσμίας, πράγμα το οποίο παρέλειψε να πράξει.
- 34 Προς στήριξη της επιχειρηματολογίας της, η Επιτροπή παραθέτει, ειδικότερα, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 1985, 172/83 και 226/83, Hoogovens Groep κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 2831), της 6ης Ιουλίου 1988, 236/86, Dillinger Hüttenwerke κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 3761), και της 6ης Δεκεμβρίου 1990, C-180/88, Wirtschaftsvereinigung Eisen- und Stahlindustrie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-4413), καθώς και τη διάταξη του Δικαστηρίου της 5ης Μαρτίου 1993, C-102/92, Ferriere Acciaierie Sarde κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-801), η οποία παρατίθεται επίσης στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαΐου 1994, T-465/93, Consorzio gruppo di azione locale «Murgia Messapica» κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-361, σκέψη 29).
- 35 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι μια προσφυγή δεν μπορεί να ασκηθεί λυσιτελώς παρά μόνον όταν ο ενδιαφερόμενος λάβει γνώση της αιτιολογίας της αποφάσεως της Επιτροπής. Η προσφεύγουσα όμως έλαβε γνώση του κειμένου της αποφάσεως κατά την κοινοποίησή της. Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, λίγο μετά την έκδοση της αποφάσεως, ήρθε σε επαφή με την Επιτροπή για να λάβει το κείμενο της αποφάσεως, αλλά η Επιτροπή της απάντησε ότι δεν ήταν δυνατό να της το στείλει πριν την επίσημη κοινοποίησή του στο Βελγικό Δημόσιο.

- 36 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η Επιτροπή ερμηνεύει εσφαλμένως τη νομολογία. Η εν λόγω νομολογία αφορά πραγματικά περιστατικά εντελώς διαφορετικά από αυτά της προκειμένης υποθέσεως. Συγκεκριμένα, οι αποφάσεις και διατάξεις τις οποίες παραθέτει η Επιτροπή αφορούν την περίπτωση κατά την οποία μια απόφαση ΕΚΑΧ δεν κοινοποιείται ούτε δημοσιεύεται και κρίνουν ότι η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί εντός προθεσμίας ενός μηνός από την πραγματική γνώση της απόφασως, υπό την προϋπόθεση ότι ο προσφεύγων ζήτησε εντός εύλογης προθεσμίας να του διαβιβασθεί η απόφαση.
- 37 Τέλος, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι δεν υπήρχε, εν πάση περιπτώσει, δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής πριν από την κοινοποίηση, λόγω του ότι, δυνάμει του άρθρου 15 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, οι αποφάσεις δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα πριν από την κοινοποίησή τους.
- 38 Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 39 Η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS παρατηρούν ότι η απόφαση κοινοποιήθηκε και ότι η προσφυγή ασκήθηκε εντός της προθεσμίας ενός μηνός από την κοινοποίηση αυτή, παρεκτεινομένης λόγω αποστάσεως. Καταλήγουν ότι το άρθρο 33, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης τηρήθηκε πλήρως και ότι, επομένως, η προσφυγή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί εκπρόθεσμη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 40 Κατά το άρθρο 33, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, οι προσφυγές ακυρώσεως «ασκούνται εντός μηνός υπολογιζομένου, κατά περίπτωση, από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση της απόφασως ή της συστάσεως». Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, σύμφωνα με την αρχή της ασφαλείας δικαίου, οι διοικούμενοι πρέπει να είναι σε θέση να βασίζονται στο σαφές γράμμα της διατάξεως αυτής. Κατά συνέπεια, οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής πρέπει να υπολογίζονται με αφετηρία τις ημερομηνίες κοινοποιήσεως και δημοσιεύσεως των αποφάσεων και συστάσεων της Επιτροπής.

41. Εν προκειμένω, η επίδικη απόφαση κοινοποιήθηκε στο Βελγικό Δημόσιο με έγγραφο της 23ης Ιανουαρίου 1997 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 24 Απριλίου 1997. Επομένως, η υπό κρίση προσφυγή, η οποία ασκήθηκε στις 25 Φεβρουαρίου 1997, πολύ πριν από τη λήξη της προθεσμίας του ενός μηνός από την ημερομηνία της δημοσίευσής παρεκτεινομένης κατά δύο ημέρες λόγω αποστάσεως, όπως ισχύει για τις προσφυγές που ασκούν τα άτομα που είναι εγκατεστημένα στο Βέλγιο, δεν είναι εκπρόθεσμη.
42. Εξάλλου, όπως ορθώς εξέθεσε η προσφεύγουσα, η νομολογία την οποία παραθέτει η Επιτροπή προς στήριξη της ενστάσεως απαραδέκτου αφορά την ουσιασώς διαφορετική από την παρούσα περίπτωση κατά την οποία η απόφαση ούτε κοινοποιήθηκε ούτε δημοσιεύθηκε.
43. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ένσταση απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

44. Η προσφεύγουσα και οι παρεμβαίνουσες επικαλούνται, κατ' ουσίαν, επτά λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παράβαση του άρθρου 4 της Συνθήκης. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από παράβαση του άρθρου 95 της Συνθήκης. Ο τρίτος αντλείται από παράβαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου. Ο τέταρτος αντλείται από την ανεπαρκή αιτιολογία. Ο πέμπτος αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Ο έκτος αντλείται από προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος στην εργασία και από παραβίαση των προοιμίων και των σκοπών των Συνθηκών ΕΚΑΧ και ΕΚ και της αρχής της αναλογικότητας. Τέλος, ο έβδομος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.
45. Εξάλλου, η προσφεύγουσα προβάλλει, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής ακυρώσεως και επικουρικούς, την έλλειψη νομιμότητας του κώδικα ενισχύσεων. Συναφώς, προβάλλει τρεις ισχυρισμούς. Ο πρώτος ισχυρισμός αντλείται από παράβαση του άρθρου 95 της Συνθήκης. Ο δεύτερος αντλείται από παράβαση του

άρθρου 67 της Συνθήκης και, καθόσον είναι αναγκαίο, από παράβαση των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ. Ένας τρίτος ισχυρισμός αντλείται από υπέρβαση εξουσίας, πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως και παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παράβαση του άρθρου 4 της Συνθήκης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 46 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι στις υπέρ της χρηματοδοτικές παρεμβάσεις δεν προέβη η Περιφέρεια της Βαλονίας, αλλά η SWS. Τούτο συνεπάγεται ότι οι παρεμβάσεις αυτές δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν κρατικές ενισχύσεις. Πράγματι, η SWS είναι εταιρία ιδιωτικού δικαίου, της οποίας το κεφάλαιο ανήκει, βεβαίως, κατά 100 % στην Περιφέρεια της Βαλονίας, αλλά η οποία ουδόλως υπόκειται στην άσκηση δημόσιας εξουσίας εκ μέρους της Περιφέρειας της Βαλονίας και δεν λαμβάνει εισφορά κεφαλαίου από αυτή για να αντιμετωπίσει το κόστος των εργασιών της. Η παρέμβαση της SWS εντασσόταν στο πλαίσιο της αποστολής της ως πλειοψηφούντος μετόχου και, συνεπώς, δεν αποτελούσε εισφορά κρατικών κεφαλαίων. Η προσφεύγουσα προσθέτει εξάλλου ότι, μολονότι είναι αληθές ότι η SWS κατέστη ο βασικός της μέτοχος, αυτή κατέχει μόνο το 40 % των δικαιωμάτων ψήφου.
- 47 Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι δεν ενδείκνυται η εφαρμογή του κριτηρίου του «ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς» στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, δεδομένου ότι ο τομέας αυτός χρήζει κρατικών πόρων προκειμένου να είναι σε θέση να επιβιώσει. Εξάλλου, το εν λόγω κριτήριο δεν αποτέλεσε αντικείμενο προσεκτικής και εξατομικευμένης εξετάσεως εκ μέρους της Επιτροπής στην προκειμένη περίπτωση. Συναφώς, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα έγγραφο το οποίο να παρέχει στην προσφεύγουσα ή στο Πρωτοδικείο τη δυνατότητα να γνωρίζει τις συνθήκες υπό τις οποίες εξετάστηκε ο φάκελος. Η προσφεύγουσα παρατηρεί επίσης ότι στην απόφαση η Επιτροπή διαπιστώνει απλώς ότι υπάρχει «τεκμήριο ενίσχυσης όταν, στις επιχειρήσεις των οποίων το κεφάλαιο ανήκει τόσο στο Δημόσιο όσο και σε ιδιώτες μετόχους, το ποσοστό της εισφοράς του Δημοσίου είναι αισθητά υψηλότερο σε σχέση

με την αρχική κατανομή του κεφαλαίου και όταν η αποχώρηση των ιδιωτών μετόχων οφείλεται κυρίως στις δυσμενείς προοπτικές κερδοφορίας της επιχείρησης» (σημείο V, πέμπτο εδάφιο, των αιτιολογικών σκέψεων της επίδικης απόφασης). Το τεκμήριο αυτό όμως ουδόλως βρίσκει έρεισμα στο κοινοτικό δίκαιο. Εξάλλου, το τεκμήριο της Επιτροπής στηρίζεται σε εσφαλμένες διαπιστώσεις περί τα πραγματικά περιστατικά. Μεταξύ άλλων, η Socindus, πρώην βασικός μέτοχος, συνέχισε να υποστηρίζει ότι πίστευε στις πιθανότητες αποκαταστάσεως της ανταγωνιστικότητας της επιχειρήσεως. Η αποχώρηση αυτού του ιδιώτη μετόχου οφειλόταν μόνο στο ότι δεν είχε τα οικονομικά μέσα να μετάσχει στο σχέδιο ανακάμψεως.

48 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι μόνον σπάνια δεν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι για να αναμένεται ότι τα μέτρα παρεμβάσεως θα έχουν ικανοποιητική αποδοτικότητα πρόκειται περί κρατικής ενισχύσεως. Συναφώς, παρατηρεί ότι η διαπίστωση περί τα πραγματικά περιστατικά την οποία εκθέτει η Επιτροπή στην επίδικη απόφαση, ότι δηλαδή ένας ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας συνέστησε να μην εφαρμοσθεί το σχέδιο ανακάμψεως, είναι εσφαλμένη. Οι εκθέσεις Laplace Conseil και Davy Clecim πιστοποίησαν τις δυνατότητες αποδοτικότητας της επιχειρήσεως. Η έκθεση Gandois ήταν μεροληπτική, δεδομένου ότι κατά τον χρόνο εκείνο ο J. Gandois ανέλαβε καθήκοντα σε βελγική ανταγωνίστρια επιχείρηση και σε οργανισμό εκπροσωπούντα τα συμφέροντα των γαλλικών επιχειρήσεων σιδήρου και χάλυβα. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα υπογράμμισε, εξάλλου, ότι στην αγορά επικρατούσε εμπιστοσύνη ως προς την αποδοτικότητα των μέτρων παρεμβάσεως. Το γεγονός ότι το χρηματιστήριο αντέδρασε ευνοϊκώς στα εν λόγω μέτρα αποτελεί σημαντική ένδειξη προς τούτο.

49 Τέλος, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, η διαπίστωση της Επιτροπής ότι «το κράτος [υποκατέστησε] τον ιδιωτικό τομέα» στη διαχείριση και στο μετοχικό κεφάλαιο της επιχειρήσεως δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρου 83 της Συνθήκης, η ίδρυση της Κοινότητας δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς ιδιοκτησίας των επιχειρήσεων. Το γεγονός ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στην εν λόγω διαπίστωση συνεπάγεται διάκριση εις βάρος των δημοσίων επιχειρήσεων σε σχέση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

50 Η προσφεύγουσα καταλήγει ότι, γι' αυτούς τους πολλαπλούς λόγους, η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλμα κρίνοντας ότι οι επίδικες χρηματοδοτικές παρεμβάσεις συνιστούν κρατικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

- 51 Κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, η Επιτροπή εσφαλμένως έκρινε ότι τα δάνεια που χορήγησε η Belfin στην προσφεύγουσα τυγχάνουν κρατικής εγγυήσεως. Συναφώς, παρατηρεί ότι μόνο τα δάνεια που χορηγούνται στην Belfin από τράπεζες τυγχάνουν της εγγυήσεως αυτής και όχι τα δάνεια που χορηγεί η Belfin στις επιχειρήσεις. Η ύπαρξη κρατικής εγγυήσεως αποτελεί ακριβώς μια ουσιώδη διαφορά μεταξύ των συμβατικών σχέσεων της Belfin με τους τραπεζικούς οργανισμούς και των συμβατικών της σχέσεων με τις επιχειρήσεις.
- 52 Επικουρικώς, η Βελγική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι η κρατική εγγύηση για τα ποσά που δανείζεται η Belfin συνοδεύεται πάντοτε από αντεγγύηση εκ μέρους των ληπτών των δανείων και, επομένως, είναι εν τέλει ιδιωτικής φύσεως. Συγκεκριμένα, οι αποδέκτες αυτοί συνεισφέρουν σε ένα «ταμείο εγγυήσεων», προς το οποίο συνδέονται τα δάνεια της Belfin. Κατά το άρθρο 10 της σύμβασής μεταξύ των μετόχων της Belfin, οι αγωγές που ασκεί το Δημόσιο κατά της Belfin, λόγω του ότι του ζητήθηκε να καταβάλει ως εγγυητής τα δανεισθέντα ποσά, ασκούνται μέχρι του ποσού που υπάρχει στο ταμείο εγγυήσεων. Η παρεμβαίνουσα καταλήγει ότι, ακόμη και αν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι τα δάνεια της Belfin καλύπτονταν από εγγύηση, η εγγύηση αυτή δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση. Εξάλλου, η παρεμβαίνουσα προσθέτει ότι η Belfin δεν είναι δημόσια επιχείρηση, δεδομένου ότι το μετοχικό της κεφάλαιο ανήκει κατά 50 % σε ιδιώτες.
- 53 Κατά τα λοιπά, η Βελγική Κυβέρνηση συμφωνεί με την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 54 Η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS συμφωνούν επίσης με την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας. Παρατηρούν ότι το σχέδιο που υποβλήθηκε στην Επιτροπή ήταν απαραίτητο και σκοπούσε στο να επιτευχθεί, εντός σχετικώς συντόμου διαστήματος, οικονομική αποδοτικότητα και βελτίωση της χρηματοοικονομικής καταστάσεως της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, η εισφορά κεφαλαίου 1,5 δισεκατομμυρίου BFR σκοπούσε στη διασφάλιση της βιωσιμότητας της επιχειρήσεως και της μελλοντικής αναπτύξεώς της. Η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS υπογραμμίζουν επίσης ότι οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της SWS περιορίστηκαν στο αυστηρώς αναγκαίο και ότι, κατά συνέπεια, η SWS συμπεριφέρθηκε σαν ιδιώτης επενδυτής υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Συγχρόνως, εκθέτουν ότι το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς είναι παράλογο, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατό να πληρούται το κριτήριο αυτό στην πράξη. Συγκεκριμένα, συνήθως, ένας ιδιώτης επενδυτής αποφεύγει να εισφέρει

κεφάλαια σε επιχείρηση που βρίσκεται σε δυσχερή κατάσταση. Επιβάλλοντας το εν λόγω κριτήριο στα κράτη μέλη, η Επιτροπή παραγνωρίζει τον ρόλο τους ως δημόσιας εξουσίας. Εξάλλου, η Επιτροπή εφάρμοσε το κριτήριο αυτό εσφαλμένως εν προκειμένω, παραλείποντας να λάβει υπόψη της το γεγονός ότι το σχέδιο παρείχε στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να ανακτήσει τη βιωσιμότητά της, ιδίως μέσω της μειώσεως της παραγωγικής της ικανότητας.

55 Η καθής υπενθυμίζει καταρχάς ότι ως ενίσχυση, υπό την έννοια του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης, πρέπει να νοείται κάθε παροχή σε χρήμα ή σε είδος που χορηγείται για την υποστήριξη επιχειρήσεως, εκτός από την πληρωμή, από τον αγοραστή ή τον καταναλωτή, των υπηρεσιών και αγαθών που παράγει η επιχείρηση αυτή. Η έννοια της ενισχύσεως περιλαμβάνει όχι μόνο θετικές παροχές, αλλά επίσης παρεμβάσεις οι οποίες, υπό διάφορες μορφές, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης. Η καθής υπενθυμίζει επίσης ότι η έννοια της κρατικής ενισχύσεως καλύπτει τόσο τις ενισχύσεις που χορηγούνται απευθείας από τα κράτη μέλη ή από τους οργανισμούς τους τοπικής αυτοδιοικήσεως όσο και τις ενισχύσεις που χορηγούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς συσταθέντες για τη διανομή και τη διαχείριση των ενισχύσεων.

56 Υπό το πρίσμα της ερμηνείας αυτής του άρθρου 4 της Συνθήκης, η καθής επιστά την προσοχή στο καταστατικό της SWS. Από το καταστατικό αυτό προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι η SWS αποτελεί εταιρία της οποίας το κεφάλαιο ανήκει κατά 100 % στην Περιφέρεια της Βαλονίας, ότι έχει ως αποστολή, ως «προνομιακό όργανο εφαρμογής της πολιτικής της Περιφέρειας της Βαλονίας στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα», τη διαχείριση των δημοσίων συμμετοχών και απαιτήσεων στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα και τη διασφάλιση της εφαρμογής των αποφάσεων περί παρεμβάσεων τις οποίες λαμβάνει η κυβέρνηση της Περιφέρειας της Βαλονίας και της διαχειρίσεως των μερίδων, ομολογιών, απαιτήσεων από δάνεια ή συμμετοχών τις οποίες έχει ή πρόκειται να αποκτήσει η Περιφέρεια της Βαλονίας στις επιχειρήσεις παραγωγής σιδήρου και χάλυβα, δυνάμει των αποφάσεων αυτών. Προς τούτο, η SWS πρέπει να διασφαλίζει την εκτέλεση και τον έλεγχο των αποφάσεων που λαμβάνονται όσον αφορά επιχειρήσεις υπέρ των οποίων η Περιφέρεια της Βαλονίας προέβη σε χρηματοδοτική παρέμβαση. Η καθής προσθέτει ότι, πάντοτε κατά το καταστατικό της SWS, η Περιφέρεια της Βαλονίας ορίζει τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της εν λόγω εταιρίας, θεσπίζει τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις του καταστατικού της και πρέπει να παράσχει άδεια για τη μεταβίβαση των μετοχών της, τις οποίες, εν πάση περιπτώσει, μπορεί να κατέχει μόνον η ίδια η Περιφέρεια της Βαλονίας ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δημοσίου συμφέροντος τα οποία υποδεικνύει η κυβέρνηση της Περιφέρειας της Βαλονίας.

- 57 Η καθής καταλήγει ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, κατά την οποία η SWS έλαβε την απόφαση να επέμβει υπέρ της Forges de Clabecq και για την παρέμβαση αυτή δεν χρησιμοποιήθηκαν κρατικοί πόροι, είναι εντελώς εσφαλμένη. Συναφώς, η καθής αναφέρεται, επιπροσθέτως, σε άρθρα δημοσιευθέντα σε βελγικές εφημερίδες, τα οποία αναφέρουν ρητώς την απόφαση της κυβερνήσεως της Περιφέρειας της Βαλονίας και, ειδικότερα, του πρωθυπουργού της Περιφέρειας της Βαλονίας R. Collignon για την παροχή χρηματοοικονομικής υποστηρίξεως 1,5 δισεκατομμυρίου BFR στη Forges de Clabecq. Τα πληροφοριακά στοιχεία που παρέσχαν οι βελγικές αρχές στην Επιτροπή κατά τη γνωστοποίηση του Ιουνίου του 1996 επιβεβαιώνουν και αυτά ότι τη διαδικασία που κατέληξε στην έκδοση της αποφάσεως για τη Forges de Clabecq διηύθυνε ο πρωθυπουργός της Περιφέρειας της Βαλονίας. Τέλος, το ίδιο συμπέρασμα μπορεί να αντληθεί από τα υπομνήματα που κατέθεσε η Περιφέρεια της Βαλονίας στην υπόθεση T-70/97, κηρυχθείσα απαράδεκτη με διάταξη του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 1997. Στα υπομνήματα αυτά, η Περιφέρεια της Βαλονίας κάνει μνεία της «αποφάσεώς της του Ιουνίου 1996» και βεβαιώνει ότι «στο σχέδιο πρωτοστάτησε η Περιφέρεια της Βαλονίας, η οποία δήλωσε ότι είναι έτοιμη να προβεί στις αναγκαίες επενδύσεις».
- 58 Απαντώντας στα επιχειρήματα της Βελγικής Κυβερνήσεως, η καθής παρατηρεί ότι η SWS επισύναψε στο από 23 Ιουλίου 1996 έγγραφό της ορισμένα παραρτήματα, καταρτισθέντα από το βελγικό Υπουργείο Οικονομικών και από τις SNCI και Belfin, από τα οποία προκύπτει σαφώς ότι τα δάνεια SNCI και Belfin, καθώς και η μετάθεση των ημερομηνιών λήξεώς τους, καλύπτονταν από κρατική εγγύηση.
- 59 Στη συνέχεια, η καθής υπενθυμίζει ότι η αρχή περί του επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς περιλαμβάνεται στον κώδικα ενισχύσεων. Υπογραμμίζει ότι η αρχή αυτή εφαρμόστηκε σε πολυάριθμες περιπτώσεις για να καθοριστεί αν υφίσταται κρατική ενίσχυση. Η Επιτροπή εξετάζει ιδίως, σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες μια επιχείρηση λαμβάνει κρατικούς πόρους, αν ένας επενδυτής υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς θα είχε χορηγήσει τα ποσά αυτά υπό παρεμφερείς περιστάσεις. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει εγκρίνει επανειλημμένως την πρακτική αυτή της Επιτροπής.
- 60 Τέλος, η καθής υπογραμμίζει ότι εφάρμοσε την εν λόγω αρχή λαμβάνοντας υπόψη της τον ατομικό φάκελο της προσφεύγουσας και ότι το άρθρο 83 της Συνθήκης, το οποίο αυτή επικαλείται, δικαιολογεί ακριβώς τη χρήση του κριτηρίου του επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Όσον αφορά τις πραγματογνωμοσύνες, η καθής παρατηρεί ότι αποτελούσαν εξ ολοκλήρου τμήμα του φακέλου της

γνωστοποιήσεως που η Επιτροπή έλαβε από τις βελγικές αρχές τον Ιούνιο του 1996 και ότι ήσαν ομόφωνες ως προς την απελπιστική χρηματοοικονομική και εμπορική κατάσταση της προσφεύγουσας. Η καθής παρατηρεί επίσης ότι έλαβε πλήρως υπόψη της όλα τα στοιχεία που προκύπτουν από τις πραγματογνωμοσύνες αυτές.

- 61 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι το ζήτημα δεν έγκειται στο αν η Περιφέρεια της Βαλονίας πρωτοστάτησε στο σχέδιο ανακάμψεως αλλά αν η SWS, εταιρία ιδιωτικού δικαίου, ή ο μέτοχός της, δηλαδή η Περιφέρεια της Βαλονίας, έλαβαν απόφαση η οποία δικαιολογείται οικονομικώς από τη λογική της αγοράς ή αν πρόκειται περί αμιγώς πολιτικής αποφάσεως στερούμενης λογικής οικονομικής δικαιολογήσεως. Η προσφεύγουσα φρονεί, με άλλα λόγια, ότι «το ζήτημα δεν έγκειται στο αν η Περιφέρεια της Βαλονίας χειρίζεται τον φάκελο αλλά στην εκτίμηση του κατά ποιον τρόπο τον χειρίζεται. Εν προκειμένω, η Περιφέρεια της Βαλονίας είναι ο μοναδικός μέτοχος του μετόχου, μειωηφούντος από πλευράς δικαιωμάτων ψήφου, ο οποίος ενεργεί προσωρινώς ως κύριος μέτοχος της αντιμετωπίζουσας δυσχέρειας εταιρίας».

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 62 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, κατ' αρχάς, ότι η ακρίβεια των ποσών των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων που αναγράφονται στην επίδικη απόφαση, ορισμένα από τα οποία είναι σαφώς υψηλότερα από τα αρχικώς γνωστοποιηθέντα ή άλλως δηλωθέντα από τις βελγικές αρχές, δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα ή από τις παρεμβαίνουσες.
- 63 Στη συνέχεια, υπενθυμίζεται ότι η έννοια της ενισχύσεως κατά το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης περιλαμβάνει τις παροχές σε χρήμα ή σε είδος που χορηγούνται για την υποστήριξη επιχειρήσεως εκτός από την πληρωμή, από τον αγοραστή ή τον καταναλωτή, των αγαθών και υπηρεσιών που παράγει η επιχείρηση αυτή και, επιπλέον, κάθε παρέμβαση η οποία ελαφρύνει τις επιβαρύνσεις που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 1961, 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg κατά Ανωτάτης Αρχής*, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 547, στις σ. 556 και 557). Προφανώς, έκαστο των μέτρων τα οποία αφορά η επίδικη απόφαση emπίπτει στην έννοια αυτή.

- 64 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι η εισφορά κεφαλαίου ποσού 1,5 δισεκατομμυρίου BFR και οι προκαταβολές που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο της εισφοράς αυτής δεν αποτελούσαν πληρωμή για αγαθά παραχθέντα από την προσφεύγουσα, αλλά μέτρα που σκοπούσαν στην ανάκαμψη της επιχειρήσεως. Συνεπώς, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να θεωρηθούν παροχές σε χρήμα χορηγηθείσες για την υποστήριξη επιχειρήσεως και, επομένως, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης.
- 65 Περαιτέρω, είναι σαφές ότι με τα λοιπά μέτρα τα οποία αφορά η επίδικη απόφαση η προσφεύγουσα απαλλάχθηκε από επιβαρύνσεις τις οποίες υπό διαφορετικές συνθήκες θα έπρεπε να φέρει. Με την παραίτηση από απαιτήσεις λόγω δανείων, η προσφεύγουσα απαλλάχθηκε από ορισμένα χρέη βαρύνοντα τον προϋπολογισμό της. Ομοίως, οι κρατικές εγγυήσεις για τα δάνεια SNCI και Belfin και οι ενδιάμεσες πιστώσεις μπορούσαν να ελαφρύνουν την πίεση στον προϋπολογισμό της προσφεύγουσας.
- 66 Εξάλλου, προκειμένου να δικαιολογήσουν τα μέτρα που έλαβαν υπέρ της προσφεύγουσας, η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS ισχυρίστηκαν ότι τα μέτρα αυτά ήταν αναγκαία για την εξυγίανση και μάλιστα για τη διάσωση της επιχειρήσεως (βλ. σκέψη 54 κατωτέρω). Τούτο αποδεικνύει ακριβώς ότι οι παρεμβάσεις αυτές σκοπούσαν στην ελάφρυνση των χρηματοοικονομικών προβλημάτων της προσφεύγουσας και ότι, επομένως, αποτελούσαν μέτρα ενισχύσεως.
- 67 Συνάγεται κατ' ανάγκην ότι ορθώς η Επιτροπή χαρακτήρισε ως ενίσχυση κάθε μέτρο το οποίο αφορά ή επίδικη απόφαση.
- 68 Όσον αφορά το ζήτημα αν οι ενισχύσεις αυτές είναι κρατικής φύσεως, υπενθυμίζεται ότι, για να εκτιμηθεί ο κρατικός χαρακτήρας μιας ενισχύσεως δεν συντρέχει λόγος να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της περιπτώσεως κατά την οποία η ενίσχυση χορηγείται απευθείας από το κράτος μέλος ή από οργανισμό τοπικής αυτοδιοικήσεως του κράτους αυτού και, αφετέρου, της περιπτώσεως κατά την οποία η ενίσχυση χορηγείται από δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό που το κράτος ή ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοικήσεως ιδρύει ή ορίζει ως υπεύθυνο για τη διαχείριση της ενισχύσεως (βλ., επί παραδείγματι, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 1977, 78/76, Steinike & Weinlig κατά Γερμανίας, Συλλογή τόμος 1977, σ. 171, σκέψη 21, και της 21ης Μαρτίου 1991, C-303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψη 11· βλ. επίσης το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κώδικα ενισχύσεων).

- 69 Υπό το πρίσμα της νομολογίας αυτής, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι ο κρατικός χαρακτήρας της εισφοράς κεφαλαίου του 1,5 δισεκατομμυρίου BFR, των προκαταβολών που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο της εισφοράς αυτής και των παραιτήσεων από απαιτήσεις λόγω δανείων έχει σαφώς αποδειχθεί, λόγω του ότι πρόκειται περί χρηματοδοτικών παρεμβάσεων της SWS, της οποίας το κεφάλαιο ανήκει κατά 100 % στην Περιφέρεια της Βαλονίας και η οποία χρησιμεύει, σύμφωνα με αυτό τούτο το καταστατικό της, ως «προνομιακό όργανο εφαρμογής της πολιτικής της Περιφέρειας της Βαλονίας» και το οποίο συνεστήθη ακριβώς για να «ευνοεί, προς το συμφέρον της οικονομίας της περιφέρειας και λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής πολιτικής της, τη σύσταση, αναδιοργάνωση ή επέκταση ιδιωτικών επιχειρήσεων» και για να «προωθεί τη δημόσια οικονομική πρωτοβουλία». Εξάλλου, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η συμπεριφορά της SWS υπέρ της προσφεύγουσας συνδεόταν άμεσα με διαβουλεύσεις εντός της κυβερνήσεως της Περιφέρειας της Βαλονίας. Έτσι, σε έγγραφο το οποίο απηύθυνε στην Επιτροπή, ο πρωθυπουργός της Περιφέρειας της Βαλονίας επισημαίνει ότι, κατόπιν της επίδικης αποφάσεως της Επιτροπής, «η Περιφέρεια της Βαλονίας έκρινε ότι οι όροι που δικαιολογούσαν την απόφαση που έλαβε τον Ιούνιο του 1996 να μετάσχει στο σχέδιο αυτό αναδιαρθρώσεως κεφαλαίου δεν πληρούνταν πλέον και, κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να αναθέσει στην SWS να υποστηρίξει την επιχείρηση» (παράρτημα II του υπομνήματος ανταπαντήσεως).
- 70 Όσον αφορά τα δάνεια SNCI και Belfin, διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι η Επιτροπή δεν χαρακτήρισε ως ενισχύσεις τα δάνεια αυτά καθαυτά, αλλά τις κρατικές εγγυήσεις που τα καλύπτουν. Στη συνέχεια, διαπιστώνεται ότι το επιχείρημα της Βελγικής Κυβερνήσεως ότι δεν υπήρχε κρατική εγγύηση για τα δάνεια Belfin αντικρούεται από έγγραφο της 25ης Ιουνίου 1996 το οποίο απηύθυνε η Belfin στην προσφεύγουσα και το οποίο επισύναψε η SWS στο έγγραφο της 23ης Ιουλίου 1996 που απηύθυνε στην Επιτροπή, κατά το οποίο η κατ' αρχήν συμφωνία και μετάθεση κατά τρία έτη του χρονοδιαγράμματος επιστροφής του κεφαλαίου των πιστώσεων που χορήγησε η Belfin στην προσφεύγουσα εξηρτάτο από την προϋπόθεση της «συμφωνίας του κράτους (κρατική πίστωση) να περιλάβει στην εγγύησή του τη μετάθεση των ημερομηνιών λήξεως». Ο κρατικός χαρακτήρας των κρατικών εγγυήσεων ωσαύτως δεν μπορεί βασιμώς να αντικρουσθεί.
- 71 Όσον αφορά το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του αν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά μέτρα που λαμβάνονται από τις δημόσιες αρχές υπέρ μιας επιχειρήσεως, ενδείκνυται η εφαρμογή του κριτηρίου αυτού, το οποίο βασίζεται στις δυνατότητες της λήπτριας επιχειρήσεως να εξασφαλίσει τα επίμαχα ποσά στην κεφαλαιαγορά και συνίσταται στο ζήτημα κατά πόσον ένας ιδιώτης επενδυτής θα είχε προβεί στην επίμαχη πράξη υπό τους ίδιους όρους (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο

κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 26, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 1998, T-16/96, Cityflyer Express κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-757, σκέψη 51). Αν, όπως πράττουν η προσφεύγουσα και οι παρεμβαίνουσες, αμφισβητηθεί το ενδεδειγμένο του κριτηρίου αυτού στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, με την αιτιολογία ότι, στην πράξη, ο τομέας αυτός έχει αναπόφευκτα ανάγκη από δημόσιες συνεισφορές, τούτο ισοδυναμεί με άρνηση της κατ' αρχήν δυνατότητας εφαρμογής της απαγορεύσεως του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης, το οποίο αφορά ακριβώς τις επιδοτήσεις και ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη. Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς είναι ενδεδειγμένο τόσο στο πλαίσιο του άρθρου 4 της Συνθήκης ΕΚΑΧ όσο και στο πλαίσιο του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ, κατά το μέτρο που χρησιμεύει για τον εντοπισμό των πλεονεκτημάτων τα οποία νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Εξάλλου, το κριτήριο περιέχεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κώδικα ενισχύσεων και η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη νομιμότητα του εν λόγω κώδικα στο πλαίσιο αυτό.

- 72 Από τα υποβληθέντα στο Πρωτοδικείο έγγραφα στην προκειμένη υπόθεση, ιδίως δε από το έγγραφο γνωστοποιήσεως (παράρτημα 3 του δικογράφου της προσφυγής), προκύπτει ότι τα μέτρα υπέρ της προσφεύγουσας ελήφθησαν για να «διασφαλισθεί η συνέχιση των δραστηριοτήτων» της και ότι η SWS έπρεπε να ασχοληθεί με την εφαρμογή των μέτρων αυτών, λόγω του ότι η Socindus, εταιρία συγκεντρώνουσα τα οικογενειακά συμφέροντα των ιδιωτών μετόχων-διευθυντών και θεωρούμενη ως ο υπεύθυνος για τη διεύθυνση της επιχειρήσεως ιδιώτης μέτοχος, αποχώρησε από την προσφεύγουσα. Από το ίδιο έγγραφο προκύπτει ότι, παρά τις πιστώσεις για επενδύσεις τις οποίες έλαβε η προσφεύγουσα κατά τις δεκαετίες του '80 και του '90 (βλ. τις σκέψεις 8 και 9 ανωτέρω), η από πλευράς ανταγωνισμού και η χρηματοοικονομική κατάστασή της εξακολούθησε να χειροτερεύει. Είναι απολύτως εύλογο να θεωρηθεί ότι, υπό τέτοιες συνθήκες, οι πιθανότητες της προσφεύγουσας να εξεύρει ιδιώτη επενδυτή διατεθειμένο να διοχετεύσει την επιχείρηση τόσο σημαντικά ποσά όσο τα κρατικά κονδύλια τα οποία αφορά η επίδικη απόφαση ήταν αμελητέες και μάλιστα ανύπαρκτες. Συναφώς, το γεγονός ότι το χρηματιστήριο αντέδρασε ευνοϊκά στις χρηματοδοτικές παρεμβάσεις υπέρ της προσφεύγουσας δεν ισοδυναμεί με ένδειξη περί του ότι οι ιδιώτες μέτοχοι θα προέβαιναν οι ίδιοι σε χρηματοδοτική εισφορά τέτοιου ύψους στην επιχείρηση. Εξάλλου, τα ληφθέντα υπέρ της προσφεύγουσας μέτρα δεν ήταν εισφορές κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές των εταιριών υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς, αλλά, αντιθέτως, αποτελούσαν επείγοντα μέτρα με σκοπό την επιβίωση της επιχειρήσεως. Εξάλλου, η εκτίμηση αυτή ενισχύεται από το ότι η προσφεύγουσα, την επομένη της ημέρας κατά την οποία έλαβε γνώση της αρνήσεως της Επιτροπής να επιτρέψει τις παρεμβάσεις αυτές, δήλωσε αναστολή πληρωμών.

- 73 Τέλος, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ούτε το ότι η SWS ήταν μέτοχος της επιχειρήσεως κατά τον χρόνο που εφάρμοσε τα προαναφερθέντα μέτρα

παρεμβάσεως υπέρ της ούτε το άρθρο 83 της Συνθήκης κωλύει τον χαρακτηρισμό των παρεμβάσεων αυτών ως κρατικών ενισχύσεων. Πράγματι, το γεγονός ότι το άρθρο 83 ορίζει ότι «η ίδρυση της Κοινότητας δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς ιδιοκτησίας των επιχειρήσεων» δεν κωλύει την επίκληση του άρθρου 4 της Συνθήκης κατά των κρατικών αρχών οι οποίες, ως μέτοχοι επιχειρήσεων, λαμβάνουν μέτρα τα οποία δεν αποτελούν εισφορές κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές των εταιριών υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση στρέφεται κατά των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων υπέρ της προσφεύγουσας και όχι κατά της καθαυτό ιδιότητας της SWS ως μετόχου (βλ., ανωτέρω, σκέψη 18).

- 74 Από όλες αυτές τις σκέψεις προκύπτει ότι η εκτίμηση της Επιτροπής ότι τα υπό εξέταση μέτρα δεν αποτελούσαν εισφορές κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική των επενδυτών υπό συνθήκες οικονομίας της ελεύθερης αγοράς και, συνεπώς, έπρεπε να θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κώδικα ενισχύσεων και κατά το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης, δεν μπορεί να θεωρηθεί προδήλως εσφαλμένη.
- 75 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή χαρακτήρισε ως κρατική εισφορά έκαστο των ληφθέντων υπέρ της προσφεύγουσας μέτρων που αφορά η επίδικη απόφαση. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παράβαση του άρθρου 95 της Συνθήκης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 76 Η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS παρατηρούν ότι, όπως η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε με την απόφασή της, τα μέτρα χρηματοδοτικής παρεμβάσεως υπέρ της προσφεύγουσας δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 2 έως 5 του κώδικα ενισχύσεων. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή όφειλε, κατ' εφαρμογήν

του άρθρου 95 της Συνθήκης, να απευθυνθεί στο Συμβούλιο προκειμένου αυτό να γνωμοδοτήσει επί της ενδεχόμενης εγκρίσεως των μέτρων αυτών.

- 77 Η καθής υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 95 της Συνθήκης, έχει διακριτική ευχέρεια την οποία πρέπει να χρησιμοποιεί προς το κοινό συμφέρον. Η άσκηση της διακριτικής αυτής ευχέρειας δεν μπορεί να επικριθεί παρά μόνον αν αποδειχθεί η ύπαρξη πλάνης περί τα πράγματα ή προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως. Οι παρεμβάσεις δεν αλέδειξαν κάτι τέτοιο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 78 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, κατ' αρχάς, ότι οι διάδικοι δεν αμφισβήτησαν ότι τα επίμαχα μέτρα δεν ενέπιπταν σε καμία από τις κατηγορίες ενισχύσεων που εκτίθενται στα άρθρα 2 έως 5 του κώδικα ενισχύσεων (βλ., ανωτέρω, σκέψη 5).
- 79 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, στη συνέχεια, ότι το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να επιτρέπει, κατά παρέκκλιση, κρατικές ενισχύσεις που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες του κώδικα ενισχύσεων, στηριζόμενη στο άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1997, T-239/94, EISA κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1839, σκέψεις 63 και 72). Εντούτοις, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Περιφέρειας της Βαλονίας και της SWS, δεν πρόκειται περί υποχρεώσεως της Επιτροπής, αλλά μόνον περί διακριτικής της ευχέρειας την οποία η Επιτροπή ασκεί οσάκις φρονεί ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης, τούτο δε ιδίως για να αντιμετωπισθούν απρόβλεπτες καταστάσεις (προπαρατεθείσα απόφαση EISA κατά Επιτροπής, ίδιες σκέψεις). Επομένως, η Επιτροπή, η οποία πρέπει να ενεργεί προς το κοινοτικό συμφέρον, μπορεί να χρησιμοποιεί την ευχέρεια αυτή μόνον εξαιρετικώς. Εξάλλου, η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από την αρχή που διατυπώνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του κώδικα ενισχύσεων, κατά την οποία τα μέτρα ενισχύσεων υπέρ της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα μπορούν να θεωρούνται ότι συμβιβάζονται με την εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς μόνον εφόσον ανταποκρίνονται στις διατάξεις των άρθρων 2 έως 5 του κώδικα ενισχύσεων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Σεπτεμβρίου 1997, T-150/95, UK Steel Association κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1433, σκέψη 95). Το καθεστώς αυτό

σκοπεί ακριβώς στη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού εντός του τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα (ίδια απόφαση, σκέψη 118· σημείο I, πέμπτο εδάφιο, των αιτιολογικών σκέψεων του κώδικα ενισχύσεων).

- 80 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι παραβίαση της Συνθήκης λόγω εσφαλμένης εκτιμήσεως μιας καταστάσεως που απορρέει από οικονομικά γεγονότα ή οικονομικές περιστάσεις μπορεί να διαπιστωθεί μόνον εφόσον αποδειχθεί ότι υπήρξε κατάχρηση εξουσίας εκ μέρους της Επιτροπής ή πρόδηλο σφάλμα κατά την εκτίμηση, από πλευράς των διατάξεων της Συνθήκης, της καταστάσεως ως προς την οποία ελήφθη η απόφαση της Επιτροπής (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Φεβρουαρίου 1960, 15/59 και 29/59, Société métallurgique de Knutange κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 361· διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 3ης Μαΐου 1996, C-399/95 R, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-2441, σκέψεις 61 και 62).
- 81 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι, εν προκειμένω, τίποτε δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα παραλείποντας να εγκρίνει, κατά παρέκκλιση, τις επίμαχες ενισχύσεις. Αντιθέτως, λαμβανομένου υπόψη του ότι, παρά τις πολλαπλές σημαντικές χρηματοδοτικές παρεμβάσεις υπέρ της προσφεύγουσας, αυτή βρισκόταν σχεδόν σε κατάσταση πτωχεύσεως, δεν ήταν παράλογο να θεωρήσει η Επιτροπή ότι τα νέα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν θα διασφάλιζαν, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο, τη βιωσιμότητα της επιχειρήσεως και, επομένως, δεν υπήρχε κανένας προβλεπόμενος στη Συνθήκη σκοπός ο οποίος να καθιστά αναγκαία την έγκριση των μέτρων αυτών. Εξάλλου, η κατάσταση στην οποία βρισκόταν η προσφεύγουσα κατά τη λήψη των μέτρων ενισχύσεως ήταν προβλέψιμη.
- 82 Οι καταρτισθείσες το 1996 πραγματογνωμοσύνες όσον αφορά την κατάσταση της επιχειρήσεως και τα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν επιβεβαιώνουν τις εκτιμήσεις αυτές. Στην έκθεση Laplace Conseil διαπιστώνεται ότι «η αιτία της [σοβαρής καταστάσεως της επιχειρήσεως] βρίσκεται στο εσωτερικό της Forges de Clabecq, στο σύστημα αλυσιδωτής απεκδύσεως της ευθύνης όλων των επιτελούντων κάποια λειτουργία: μετόχων, διευθυνόντων, διευθυντών, ανωτέρων στελεχών, κατωτέρων τεχνικών στελεχών και εκπροσώπων των εργαζομένων. Το σύστημα αυτό αποτέλεσε τροχοπέδη για την εξέλιξη της διαχειρίσεως του ανθρωπίνου δυναμικού και επομένως για την εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας της επιχειρήσεως, κατά τα τελευταία 20 έτη». Στη συνέχεια, διαπιστώνεται ότι «η Forges de Clabecq βρίσκεται σαφέστατα στην κρισιμότερη κατάσταση μεταξύ των βιομηχανιών σιδήρου και χάλυβα της Βαλονίας» και ότι, λαμβανομένης υπόψη της καταστάσεως αυτής, «η προτεινόμενη αναδιάρθρωση δεν αποτελεί πανάκεια» και θα χρησίμευε, στην καλύτερη των

περιπτώσεων, «στο να δοθεί χρόνος ώστε να γίνουν οι αναγκαίες μεταβάσεις σε βιομηχανικό και κοινωνικό επίπεδο». Μεταξύ αυτών των αναγκαίων μεταβάσεων, η έκθεση ανέφερε, μεταξύ άλλων, μια «μείωση του προσωπικού της τάξεως των 650 ατόμων, πριν από το τέλος του 1996». Η έκθεση Gandois διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα «είναι εξασθενημένη και επιβιώνει μόνο χάρη στην υποστήριξη της Περιφέρειας της Βαλονίας» και έκρινε ότι για να υπάρξει πράγματι πιθανότητα εξυγιάνσεως της επιχειρήσεως θα ήταν αναγκαία αναδιάρθρωση κεφαλαίου ύψους 4,5 δισεκατομμυρίων BFR. Ωστόσο, συνέστησε να μη γίνει η αναδιάρθρωση αυτή, με την αιτιολογία ότι «θα επρόκειτο περί απαγορευμένης δημόσιας ενισχύσεως, εισάγουσας πρόδηλη δυσμενή διάκριση στον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων επιχειρηματιών της αγοράς σιδήρου και χάλυβα. Είναι προφανές ότι η οικονομία της ελεύθερης αγοράς δεν μπορεί να λειτουργεί αν κάθε κράτος είναι ελεύθερο να ενισχύει μια επιχείρηση όπως επιθυμεί». Η έκθεση κατέληξε ως εξής: «Η Forges de Clabecq συνεχίζει τη δραστηριότητά της σήμερα μόνο χάρη στην υποστήριξη ενός από τους μετόχους της, της Περιφέρειας της Βαλονίας. Η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να διαρκέσει. Στην καλύτερη των περιπτώσεων, θα μπορούσε να διατηρηθεί στη μονάδα παραγωγής δραστηριότητα απασχολούσα 600 έως 700 άτομα.» Εξάλλου, τίποτα δεν επιτρέπει τη διαπίστωση ότι η έκθεση αυτή ήταν μεροληπτική.

- 83 Επομένως, δεν μπορεί να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα, αποφασίζοντας να μην εγκρίνει τις επίμαχες ενισχύσεις με την αιτιολογία ότι κανένας αντικειμενικός σκοπός της Συνθήκης δεν καθιστούσε αναγκαία την έγκρισή τους. Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει ωσαύτως να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 84 Η Βελγική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι οι κρατικές εγγυήσεις τις οποίες επέκρινε η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση είναι στην πραγματικότητα οι εγγυήσεις που αφορούσαν, αφενός, μια δόση 680 εκατομμυρίων BFR της πρώτης πιστώσεως για επενδύσεις, η οποία χορηγήθηκε στην προσφεύγουσα στην αρχή της δεκαετίας του '80, και, αφετέρου, η τελευταία πίστωση ποσού 650 εκατομμυρίων BFR, η οποία χορηγήθηκε στην προσφεύγουσα το 1985. Η Βελγική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι οι δύο αυτές πιστώσεις εγκρίθηκαν, υπό ορισμένους όρους, με την απόφαση της Επι-

τροπής της 16ης Δεκεμβρίου 1982 (στο εξής: απόφαση του 1982) και με την απόφαση της Επιτροπής της 31ης Ιουλίου 1985 (στο εξής: απόφαση του 1985), αντιστοίχως. Το 1986 η Επιτροπή επιβεβαίωσε μάλιστα την έγκρισή της, παρά το γεγονός ότι σημειώθηκε υπέρβαση ενός χρηματοοικονομικού ορίου το οποίο είχε φροντίσει να καθορισθεί.

- 85 Η Βελγική Κυβέρνηση φρονεί ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν μπορούσε να εξετάσει τα ίδια αυτά μέτρα παρεμβάσεως υπό το πρίσμα του τότε ισχύοντος κώδικα ενισχύσεων, να καταλήξει στο παράνομο των μέτρων αυτών και να διατάξει την επιστροφή των χρηματικών ποσών. Συναφώς, η κυβέρνηση αυτή υπογραμμίζει ότι τήρησε τους όρους εγκρίσεως που έθεσε η Επιτροπή το 1982 και το 1985 και ότι, εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή ουδέποτε έλαβε μέτρο κυρώσεως λόγω παραβάσεως των όρων αυτών.
- 86 Η Βελγική Κυβέρνηση προσθέτει ότι η επιχειρηματολογία της δεν αποδυναμώνεται λόγω των διαφόρων αναδιαπραγματεύσεων της επιστροφής των εν λόγω πιστώσεων. Ιδίως οι διάφορες μεταθέσεις των ημερομηνιών λήξεως μόνον ελάχιστα επεξεύρεσαν και, επομένως, τροποποίησαν τις κρατικές εγγυήσεις· κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν είχε δικαίωμα να αναθεωρήσει την εκ μέρους της έγκριση των εγγυήσεων αυτών. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή έπρεπε με την απόφασή της να λάβει θέση αποκλειστικώς επί των επεκτάσεων των αρχικών εγγυήσεων και όχι επί των εγγυήσεων στο σύνολό τους.
- 87 Η καθής παρατηρεί ότι η επιχειρηματολογία της Βελγικής Κυβερνήσεως δεν αναπτύχθηκε ούτε ως απάντηση στην όχληση της Επιτροπής στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων, ούτε σε άλλη φάση της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας. Συναφώς, η καθής υπενθυμίζει την αρχή της αυστηρής αντιστοιχίας μεταξύ των ισχυρισμών που προβάλλονται κατά τη διοικητική διαδικασία και των λόγων ακυρώσεως που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της προσφυγής. Εξάλλου, η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων κατέστησε ήδη σαφώς αντιληπτό ότι οι κρατικές εγγυήσεις για τα δάνεια SNCI και Belfin δεν θεωρούνταν ως καλυπτόμενες από προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής.

- 88 Εξάλλου, η επίδικη απόφαση αποτελεί επιβεβαιωτική πράξη σε σχέση με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εξετάσεως, η οποία αποτελεί πράξη δεκτικής προσβολής.
- 89 Τέλος, η παρεμβαίνουσα, με την επιχειρηματολογία αυτή, τροποποίησε το πλαίσιο της διαφοράς. Επομένως, δεν αποδέχθηκε τη δίκη ως είχε κατά το χρονικό σημείο της παρεμβάσεώς της.
- 90 Για όλους αυτούς τους λόγους, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι, κατά την άποψη της καθής, απαράδεκτος.
- 91 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Βελγική Κυβέρνηση υπογράμμισε ότι, υπό την ιδιότητά της ως παρεμβαίνουσας στη διαφορά, έχει δικαίωμα να προβάλλει κάθε νομικό ισχυρισμό προς υλοστήριξη των αιτημάτων της προσφεύγουσας. Το γεγονός ότι δεν προέβαλε ορισμένα επιχειρήματα ως απάντηση στο έγγραφο οχλήσεως που της απέστειλε η Επιτροπή δεν ασκεί επιρροή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 92 Διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της καθής, η Βελγική Κυβέρνηση δεν αλλοίωσε το πλαίσιο της διαφοράς προβάλλοντας λόγο ακυρώσεως μη προβληθέντα από την προσφεύγουσα. Όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 116, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο παρεμβαίνων δεν μπορεί να διευρύνει τα αιτήματα του διαδίκου υπέρ του οποίου παρεμβαίνει, αλλά μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που επικαλείται υπέρ των εν λόγω αιτημάτων.
- 93 Εξάλλου, αυτή η ελευθερία επιλογής δεν περιορίζεται στα επιχειρήματα των οποίων γίνεται επίκληση κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Βεβαίως, η Βελγική

Κυβέρνηση δεν μπορούσε να επικαλεσθεί πραγματικά στοιχεία τα οποία δεν γνώριζε η Επιτροπή και τα οποία η Βελγική Κυβέρνηση δεν θέλησε να επισημάνει στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 31), αλλά τίποτα δεν την εμποδίζει να αναπτύξει, κατά της τελικής αποφάσεως, νομικό ισχυρισμό μη προβληθέντα κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας.

- 94 Αντιθέτως προς όσα προέβλεπε η καθής με τα υπομνήματά της, ο κανόνας τον οποίο εφαρμόζουν το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο όσον αφορά την αντιστοιχία μεταξύ των ισχυρισμών που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, αφενός, και των λόγων ακυρώσεως που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της προσφυγής, αφετέρου (βλ., επί παραδείγματι, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Μαρτίου 1990, T-57/89, Αλεξανδράκης κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-143, σκέψεις 8 και 9, και την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Νοεμβρίου 1992, C-105/91, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1992, σ. I-5871, σκέψη 12), δεν αποτελεί γενικό κανόνα. Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται μόνον καθόσον η εφαρμογή του προκύπτει κατ' ανάγκη από ορισμένες διατάξεις όπως, στον τομέα της ευρωπαϊκής δημοσιούπαλληλίας, το άρθρο 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και, στον τομέα της προσφυγής λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, το άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΚ. Εξάλλου, ακόμη και στο ειδικό σύστημα που θεσπίζει το άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΚ, ο κανόνας της αναλογίας δεν προβάλλεται έναντι του κράτους μέλους, το οποίο, επομένως, δεν υποχρεούται να περιορίσει τα ενώπιον του Δικαστηρίου επιχειρήματά του στα προβληθέντα ως παρατηρήσεις κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία.
- 95 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι οι τελικές αποφάσεις που λαμβάνει η Επιτροπή επί των κρατικών ενισχύσεων παράγουν ίδια έννομα αποτελέσματα και ότι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν, επομένως, να ασκήσουν προσφυγή κατά μιας τέτοιας αποφάσεως, ανεξαρτήτως του αν έχουν προσβάλει ή όχι την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εξετάσεως των επιδίδων ενισχύσεων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 31ης Μαρτίου 1998, T-129/96, Preussag Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-609, σκέψη 31). Κατά συνέπεια, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η καθής, το γεγονός ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν προσέφυγε δικαστικώς κατά της αποφάσεως της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία εξετάσεως κατά των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων υπέρ της προσφεύγουσας δεν του στερεί τη δυνατότητα να μετάσχει ως παρεμβαίνον στη δίκη επί της προσφυγής που ασκήθηκε κατά της τελικής αποφάσεως της Επιτροπής.
- 96 Απ' όλες αυτές τις προγραμματικές σκέψεις προκύπτει ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να εξετασθεί επί της ουσίας.

- 97 Κατά παγία νομολογία, η αρχή της ασφάλειας δικαίου αποβλέπει στο να εξασφαλίζει το προβλέψιμο των καταστάσεων και των εννόμων σχέσεων που διέπει το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Φεβρουαρίου 1996 στην υπόθεση C-63/93, Duff κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-569, σκέψη 20). Προς τούτο, έχει θεμελιώδη σημασία η εκ μέρους των κοινοτικών οργάνων τήρηση της αρχής της μη αλλοιώσεως των κοινοτικών πράξεων που έχουν εκδώσει και που επηρεάζουν τη νομική και πραγματική κατάσταση των υποκειμένων δικαίου, ώστε να μη μπορούν να τροποποιήσουν τις πράξεις αυτές παρά μόνο στο πλαίσιο των ισχυόντων κανόνων που διέπουν την αρμοδιότητα και τη διαδικασία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Οκτωβρίου 1997, T-229/94, Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1689, σκέψη 113).
- 98 Εντούτοις, δεν μπορεί να προβληθεί λυσιτελώς η παραβίαση της αρχής αυτής αν το υποκείμενο δικαίου του οποίου η νομική και πραγματική κατάσταση επηρεαζόταν από την επίμαχη πράξη δεν τήρησε τις προϋποθέσεις που τέθηκαν με την πράξη αυτή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Οκτωβρίου 1997, T-331/94, IPK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1665, σκέψη 45).
- 99 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το 1996 καμία από τις κρατικές εγγυήσεις των δανείων SNCI και Belfin δεν καλυπτόταν από την έγκριση που έδωσε η Επιτροπή με τις αποφάσεις του 1982 και του 1985. Πράγματι, κατά τα έτη που ακολούθησαν την έκδοση των εν λόγω αποφάσεων, οι βελγικές αρχές επέφεραν ορισμένες σημαντικές τροποποιήσεις στους όρους επιστροφής των δανείων αυτών, ιδιαιτέρως ευνοϊκές προς την προσφεύγουσα. Από τις εξηγήσεις που παρέσχε συναφώς η Βελγική Κυβέρνηση προκύπτει, μεταξύ άλλων (υπόμνημα παρεμβάσεως, σημείο 12), ότι το Βελγικό Δημόσιο ανέλαβε την εξόφληση ποσού 198 εκατομμυρίων BFR επί της πιστώσεως των 680 εκατομμυρίων BFR και ότι επέτρεψε την κατά πλείονα έτη μετάθεση των ημερομηνιών λήξεως των διαφόρων πιστώσεων SNCI και την περιέλαβε στις κρατικές εγγυήσεις που συνδέονταν προς τις πιστώσεις αυτές.
- 100 Οι τροποποιήσεις αυτές δεν γνωστοποιήθηκαν στην Επιτροπή και δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με τους όρους από τους οποίους εξαρτήθηκαν οι εγκρίσεις του 1982 και του 1985. Με την απόφαση του 1982, η Επιτροπή επισήμανε στη Βελγική Κυβέρνηση ότι μετά την έγκριση του κοινοποιηθέντος μέτρου έπρεπε να αποκλεισθεί κάθε άλλη δυνατότητα της προσφεύγουσας να εξακολουθήσει να αναζητεί λύσεις για τα προβλήματά της στη χρηματοοικονομική υποστήριξη του κράτους· οι τροποποιήσεις τις οποίες επέφεραν στη συνέχεια οι βελγικές αρχές στο εγκριθέν μέτρο συνιστούσαν σαφώς παράβαση του όρου αυτού της εγκριτικής αποφάσεως. Με την απόφαση του 1985 η Επιτροπή διευκρίνισε ότι οι εγκριθείσες ενισχύσεις έπρεπε να χορηγηθούν πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1985, όρος ο οποίος

απέκλειε τις υπέρ της προσφεύγουσας σημαντικές μεταγενέστερες μεταβολές του εγκριθέντος συστήματος δανείου. Εν πάση περιπτώσει, είναι πρόδηλο ότι οι εγκρίσεις της Επιτροπής στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων μπορούν να αφορούν μόνο τα μέτρα όπως κοινοποιήθηκαν και δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι διατηρούν τα αποτελέσματά τους πέραν της αρχικώς προβλεφθείσας για την εφαρμογή των μέτρων αυτών περιόδου.

- 101 Υπό τις συνθήκες αυτές ο τρίτος λόγος ακυρώσεως, αντλούμενος από παράβαση των αποφάσεων του 1982 και του 1985 δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από την ανεπαρκή αιτιολογία

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 102 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η επίδικη απόφαση στηρίζεται σε εσφαλμένες διαπιστώσεις και ότι η Επιτροπή δεν εκθέτει τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι δεν ασκεί επιρροή η αμφισβήτηση της ορθότητας των διαπιστώσεων αυτών. Επί παραδείγματι, η Επιτροπή εξέθεσε στην απόφασή της, χωρίς καμία αιτιολογία, ότι η Περιφέρεια της Βαλονίας είχε αποφασίσει να αποκτήσει τον έλεγχο της επιχειρήσεως, ότι ένας ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας είχε συστήσει να μην εφαρμοσθεί το σχέδιο ανακάμψεως και ότι η αποχώρηση της μετόχου εταιρίας Socindus οφειλόταν στις δυσμενείς προοπτικές κερδοφορίας της επιχειρήσεως.
- 103 Η προσφεύγουσα καταλήγει ότι η απόφαση πάσχει από έλλειψη αιτιολογίας.
- 104 Η Βελγική Κυβέρνηση εκθέτει ότι η απόφαση πάσχει από έλλειψη αιτιολογίας κατά το μέτρο που η Επιτροπή επικρίνει τα δάνεια SNCI και Belfin χωρίς να διευκρινίζει ποια δάνεια ακριβώς εννοεί και χωρίς να διευκρινίζει ποιο είναι κατ' αυτήν το

στοιχείο ενισχύσεως στις κρατικές εγγυήσεις που συνδέονται με τα δάνεια αυτά. Η Βελγική Κυβέρνηση φρονεί ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είναι δυνατό να γίνει αντιληπτό το περιεχόμενο του διατακτικού της αποφάσεως, κατά το οποίο «το Βέλγιο υποχρεούται να άρει τις ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 και να απαιτήσει την επιστροφή των παράνομων ενισχύσεων που έχουν ήδη χορηγηθεί, προσαυξημένων με τόκο που υπολογίζεται από την ημερομηνία καταβολής των ενισχύσεων».

- 105 Η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS φρονούν ότι η Επιτροπή αιτιολόγησε εσφαλμένως την απόφασή της κατά το μέτρο που εφάρμοσε δρακόντιες και θεωρητικές αρχές χωρίς να λάβει υπόψη τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της αποφάσεώς της.
- 106 Απαντώντας στην επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας καθόσον αυτή αφορά κατ' ουσίαν την ακρίβεια ορισμένων πραγματικών διαπιστώσεων στην ειδική απόφαση, η Επιτροπή αναφέρεται στην επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξε στο πλαίσιο της αντικρούσεως του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως.
- 107 Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εκ μέρους της νομική και οικονομική ανάλυση της περιπτώσεως της προσφεύγουσας εκτίθεται επαρκώς στην απόφαση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 108 Το άρθρο 15, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ορίζει ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής πρέπει να αιτιολογούνται. Κατά παγία νομολογία, από την αιτιολογία πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διαφορούμενο η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, ώστε να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο για να προασπίσουν τα δικαιώματά τους και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του. Εντούτοις, δεν απαιτείται η αιτιολογία να προσδιορίζει όλα τα κρίσιμα πραγματικά και νομικά στοιχεία, κατά το μέτρο που η αιτιολογία πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει του κειμένου της πράξεως, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν τον οικείο τομέα (απόφαση του

Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1997, T-243/94, British Steel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1887, σκέψεις 159 και 160· προπαρατεθείσα Hoogovens Groep κατά Επιτροπής, σκέψη 24).

- 109 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, αφενός, με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας που αντλούνται από την ανεπαρκή αιτιολογία προσάπτεται κατ' ουσίαν στην Επιτροπή ότι δεν εκτίμησε ορθώς ορισμένα πραγματικά περιστατικά και διαπιστώνει ότι, αφετέρου, με τους ισχυρισμούς της Περιφέρειας της Βαλονίας και της SWS προσάπτεται στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη στην απόφασή της τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της εκτιμήσεώς της. Προδήλως, οι ισχυρισμοί αυτοί δεν αφορούν την ύπαρξη αιτιολογίας, αλλά την ακρίβεια αυτής. Επομένως, οι ως άνω ισχυρισμοί δεν εμπίπτουν πράγματι στην υποχρέωση αιτιολογήσεως (βλ., συναφώς, την απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψεις 66 και 67, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-295/94, Buchmann κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-813, σκέψη 45). Οι εν λόγω ισχυρισμοί εντάσσονται μάλλον, αντιστοίχως, στον πρώτο και έκτο λόγο ακυρώσεως.
- 110 Στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, αρκεί ή διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα υπήρξε σε θέση να ελέγξει το βάσιμο της προσβαλλομένης αποφάσεως και να προασπίσει τα δικαιώματά της και ότι το Πρωτοδικείο είναι σε θέση να ασκήσει τον συναφή έλεγχό του (βλ., συναφώς, την προπαρατεθείσα απόφαση Preussag Stahl κατά Επιτροπής, σκέψη 93). Στην επίδικη απόφαση, η Επιτροπή εξέθεσε εκτεταμένα τα πραγματικά στοιχεία της υπό κρίση υποθέσεως και τα επιχειρήματα των βελγικών αρχών όπως τα αντελήφθη καθώς και την εκ μέρους της νομική εκτίμηση εκάστης των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων υπέρ της προσφεύγουσας. Η Επιτροπή εξέθεσε μακροσκελώς τους λόγους για τους οποίους φρονούσε ότι οι επίμαχες παρεμβάσεις αποτελούσαν κρατικές ενισχύσεις και ήσαν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Όσον αφορά τα δάνεια SNCI και Belfin, η Βελγική Κυβέρνηση δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι της είναι αδύνατο να γνωρίζει ποια δάνεια εννοεί η Επιτροπή. Προκύπτει σαφώς από την προσβαλλομένη απόφαση ότι αφορά το σύνολο των εγγυήσεων που συνδέονται προς όλα τα δάνεια Belfin και SNCI.
- 111 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 112 Η προσφεύγουσα, η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS παρατηρούν ότι η Επιτροπή παρέλειψε να έχει συνομιλία με την SWS πριν λάβει την απόφασή της, ενώ η SWS της είχε γνωρίσει ότι ήταν διατεθειμένη να της παράσχει συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία ή να προβεί στη μερική ανακατάταξη του μελετωμένου σχεδίου ανακάμψης. Η προσφεύγουσα θεωρεί αξιοπερίεργο, ειδικότερα, το ότι η Επιτροπή δεν έθεσε ερωτήσεις επί των εκθέσεων των Laplace Conseil και Davy Clecim ή επί της υποτιθέμενης αναμείξεως της Περιφέρειας της Βαλονίας στη σχεδιαζόμενη ενέγχεια.
- 113 Εξάλλου, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η διαδικασία εξετάσεως δεν αφορά άμεσες παρεμβάσεις του κράτους μέλους, αλλά μάλλον τη συμμετοχή άλλου επιχειρηματία, είναι ουσιώδες να είναι όχι μόνο το κράτος μέλος αλλά και αυτός ο άλλος επιχειρηματίας σε θέση να προβάλει λυσιτελώς την άποψή του.
- 114 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα δικαιώματα άμυνας δεν έτυχαν επαρκούς σεβασμού.
- 115 Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει την επιχειρηματολογία αυτή.
- 116 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, κατά τη διαδικασία που κινεί η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων, το οικείο κράτος μέλος είναι ο κύριος συνομιλητής της Επιτροπής, δεδομένου ότι η απόφαση την οποία θα λάβει η δεύτερη θα απευθυνθεί προς το κράτος αυτό. Όσον αφορά τους ενδιαφερομένους τρίτους, πρέπει να τους ταχθεί προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Η καθής υπογραμμίζει ότι, στην προκειμένη περίπτωση, τήρησε πλήρως τις αρχές αυτές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 117 Δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων, η Επιτροπή πρέπει να τάξει στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, πριν διαπιστώσει ότι μια ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή εκπλήρωσε την υποχρέωση αυτή. Στις 11 Οκτωβρίου 1996 δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα ανακοίνωση με την οποία έταξε στη Βελγική Κυβέρνηση προθεσμία για να υποβάλει τις παρατηρήσεις της και κάλεσε τα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους εντός προθεσμίας ενός μηνός (βλ. σκέψη 17 ανωτέρω). Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, η Επιτροπή διαβίβασε στις βελγικές αρχές τις παρατηρήσεις που έλαβε.
- 118 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα και οι παρεμβαίνουσες δεν μπορούν να προβάλλουν παράβαση των διαδικαστικών δικαιωμάτων της SWS. Ειδικότερα, δεν υπάρχει κανένας λόγος να προσάπτεται στην Επιτροπή ότι ζήτησε συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία από τις βελγικές αρχές και όχι από την Περιφέρεια της Βαλονίας ή την SWS. Όπως παρατήρησε ορθώς με τα υπομνήματά της η Επιτροπή, ο τρόπος κατά τον οποίο ενήργησε ήταν πλήρως δικαιολογημένος, δεδομένου ότι πρέπει να απευθύνει τις τελικές αποφάσεις επί των κρατικών ενισχύσεων στα κράτη μέλη. Εξάλλου, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η SWS και η Περιφέρεια της Βαλονίας μετέσχαν στη διοικητική διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επί παραδείγματι, πλείονα έγγραφα τα οποία παρέσχε στην Επιτροπή η μόνιμη αντιπροσωπεία του Βελγίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν καταρτισθεί από την SWS.
- 119 Κατά τα λοιπά, αρκεί η διαπίστωση ότι η SWS και η Περιφέρεια της Βαλονίας είχαν την ευκαιρία, ως ενδιαφερόμενοι, να υποβάλουν παρατηρήσεις ανταποκρινόμενες στην ανακοίνωση που δημοσίευσε η Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα.
- 120 Για τους ανωτέρω εκτεθέντες λόγους ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει ωσαύτως να απορριφθεί.

Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος στην εργασία και από παραβίαση των προοιμίων και των σκοπών των Συνθηκών ΕΚΑΧ και ΕΚ και της αρχής της αναλογικότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 121 Η προσφεύγουσα, η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS υποστηρίζουν ότι οι λόγοι στους οποίους βασίζεται η επίδικη απόφαση αντιβαίνουν σε θεμελιώδεις αρχές, ιδίως δε προσβάλλουν το δικαίωμα στην εργασία.
- 122 Συναφώς, η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS εκθέτουν ότι η Επιτροπή ουδόλως έλαβε υπόψη της τις επιπτώσεις που μπορούσε να έχει η απόφαση στο να καταστούν άνεργοι οι εργαζόμενοι της προσφεύγουσας και στην κοινωνική κατάσταση στην περιφέρεια. Έτσι, η Επιτροπή προσέβαλε το δικαίωμα στην εργασία, το οποίο αναγνωρίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και πλείονες διεθνείς συνθήκες, όπως η Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα, και ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης. Η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS υπογραμμίζουν ότι πρόκειται περί θεμελιώδους δικαιώματος το οποίο αποτελεί, κατά συνέπεια, μέρος της κοινοτικής έννομης τάξης. Κατ' αυτές, μια απόφαση στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων πρέπει όχι μόνο να πληροί κριτήρια σχετικά με την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, αλλά και να στηρίζεται σε σκέψεις ανθρωπιστικής και κοινωνικής φύσεως.
- 123 Η Επιτροπή λόγω της αρνήσεώς της να λάβει υπόψη της τις σοβαρές συνέπειες της αποφάσεώς της σε κοινωνικό επίπεδο, παραβίασε επίσης την αρχή της αναλογικότητας, η οποία επιτάσσει ότι, οσάκις υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ πλειόνων πρόσφορων μέτρων, πρέπει να λαμβάνεται το λιγότερο επαχθές και να υπάρχει μέριμνα ώστε οι επιβαλλόμενες επιβαρύνσεις να μην είναι δυσανάλογες σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους.
- 124 Τέλος, προκαλώντας απολύσεις, η Επιτροπή παραβίασε το προοίμιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ, με το οποίο τα κράτη μέλη εκφράζουν το ενδιαφέρον «να συμβάλουν διά της

επεκτάσεως της βασικής παραγωγής τους στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου και στην πρόοδο των ειρηνικών έργων», παρέβη το άρθρο 2 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, κατά το οποίο η Κοινότητα πρέπει να διαφυλάσσει «τη συνεχή απασχόληση» και να αποφεύγει «την πρόκληση θεμελιωδών και παρατεινομένων διαταραχών της οικονομίας των κρατών μελών», και παραβίασε τους παρεμφερείς σκοπούς που εκτίθενται στο προοίμιο και στο άρθρο 2 της Συνθήκης ΕΚ.

- 125 Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει τον λόγο αυτό ακυρώσεως.
- 126 Η καθής παρατηρεί ότι, στο δικόγραφο της προσφυγής, ο λόγος αυτός ακυρώσεως έχει διατυπωθεί εντελώς αφηρημένα και αόριστα. Κατά συνέπεια, ζητεί από το Πρωτοδικείο να τον κηρύξει απαράδεκτο, με την αιτιολογία ότι δεν υπήρξε σε θέση να προασπίσει τα συμφέροντά της.
- 127 Όσον αφορά τα επιχειρήματα που προβάλλουν η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS, η Επιτροπή παρατηρεί ότι αυτά δεν ασκούν επιρροή, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να αποστεί της Συνθήκης, του κώδικα ενισχύσεων και της νομολογίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου. Εξάλλου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι παρεμβαίνουσες δεν αμφισβήτησαν τη νομιμότητα του κώδικα ενισχύσεων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 128 Λαμβανομένης υπόψη της επισφαλούς καταστάσεως της ενδιαφερομένης επιχειρήσεως, μπορούσε να προβλεφθεί ότι η επίδικη απόφαση θα προκαλούσε την πτώχευσή της και θα συνεπαγόταν σημαντικές κοινωνικές συνέπειες. Ωστόσο, όπως κρίθηκε στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή ευλόγως κατέληξε ότι οι σκοπούμενες ενισχύσεις δεν μπορούσαν, εν πάση περιπτώσει, να διασφαλίσουν την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχειρήσεως. Επομένως, είναι πρόδηλο ότι το δικαίωμα στην εργασία και το άρθρο 2 της Συνθήκης δεν έχουν την έννοια ότι η Επιτροπή υποχρεούται να εγκρίνει δημόσιες ενισχύσεις υπέρ επιχειρήσεως χωρίς

εμπορική ή χρηματοοικονομική βιωσιμότητα, απλώς και μόνο για να διασφαλίσει τεχνητώς τη συνέχιση της απασχολήσεως στην επιχείρηση αυτή. Η ερμηνεία αυτή δεν συμβιβάζεται με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία, στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, επιτάσσει μεταξύ άλλων να διατηρείται μια κατάσταση υγιούς ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς (βλ., κατ' αναλογία, την προπαρατεθείσα απόφαση Cityflyer Express κατά Επιτροπής, σκέψη 55). Δεδομένου ότι η ΕΚΑΧ έχει ως αποστολή τη δημιουργία μιας αρμονικής κοινής αγοράς (άρθρο 2 της Συνθήκης) και πρέπει, κατ' αρχήν, να θεωρηθεί ότι δεν συμβιβάζεται με την κοινή αυτή αγορά οι κρατικές ενισχύσεις υπό οποιαδήποτε μορφή (άρθρο 4 της Συνθήκης), η Επιτροπή δεν μπορεί να εγκρίνει ενίσχυση υπέρ επιχειρήσεως χωρίς προοπτικές βιωσιμότητας και να διαταράξει έτσι την ισορροπία στην κοινή αγορά, επιβάλλοντας ένα αδικαιολόγητο οικονομικό μειονέκτημα στις ανταγωνιστικότερες επιχειρήσεις παραγωγής σιδήρου και χάλυβα.

129 Επομένως, ο έκτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως, αντλούμενου από την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

130 Η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS παρατηρούν ότι η Συνθήκη ΕΚ και οι κατευθυντήριες γραμμές τις οποίες έχει αναπτύξει η Επιτροπή στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων είναι πολύ ελαστικότερες από τους κανόνες στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων που διατυπώνονται στη Συνθήκη ΕΚΑΧ και στον κώδικα ενισχύσεων. Κατ' αυτές, είναι πιθανόν ότι τα μέτρα χρηματοδοτικής παρεμβάσεως υπέρ της προσφεύγουσας θα είχαν εγκριθεί αν ενέλιπταν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ. Επομένως, η Επιτροπή, αρνούμενη να ερμηνεύσει την κανονιστική ρύθμιση ΕΚΑΧ υπό το πρίσμα της κανονιστικής ρυθμίσεως ΕΚ και να λάβει υπόψη το ότι η Συνθήκη ΕΚΑΧ δεν θα ισχύει πλέον σε μερικά έτη, παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

- 131 Η καθής παρατηρεί ότι η επιχειρηματολογία αυτή αντιβαίνει στο άρθρο 232 της Συνθήκης ΕΚ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 132 Από το άρθρο 232 της Συνθήκης ΕΚ προκύπτει ότι οι διατάξεις της Συνθήκης αυτής δεν τροποποιούν τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚΑΧ, οι οποίες, κατά συνέπεια, διατηρούν το δικό τους πεδίο εφαρμογής (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 1985, 239/84, Gerlach, Συλλογή 1985, σ. 3507, σκέψη 9· διάταξη του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 1997, T-4/97, D'Orazio και Hublau κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1505, σκέψη 18). Κατά συνέπεια, ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και από το ότι οι κανόνες ΕΚ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων είναι ελαστικότεροι από τους κανόνες που διατυπώνονται στη Συνθήκη ΕΚΑΧ και στον κώδικα ενισχύσεων που εξέδωσε η Επιτροπή πρέπει να κριθεί αβάσιμος.
- 133 Ο έβδομος λόγος ακυρώσεως πρέπει ωσαύτως να απορριφθεί.

Επί του πρώτου ισχυρισμού περί ελλείψεως νομιμότητας, ο οποίος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 95, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 134 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι η θέσπιση κώδικα ενισχύσεων επιφέρει σημαντική τροποποίηση των εξουσιών της Επιτροπής, διότι της επιτρέπει να εξετάζει τις ενισχύσεις, να κινεί προς τούτο διαδικασία κατ' αντιπαράθεση συζητήσεως και, ενδεχομένως, να εγκρίνει ενισχύσεις και να επιβλέπει την εφαρμογή τους. Κάθε όμως τροποποίηση ή διευθέτηση των εξουσιών της Επιτροπής εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 95, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης. Η Επιτροπή παρέβη

τις διατάξεις αυτές, στηρίζοντας τη θέσπιση του κώδικα σε άλλες διατάξεις αντί του άρθρου 95 της Συνθήκης. Εξάλλου, η προσφεύγουσα φρονεί ότι ο κώδικας ενισχύσεων δεν αφορά «περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην (...) Συνθήκη». Πράγματι, οι κοινοτικές οικονομικές ενισχύσεις και τα μέτρα επί της παραγωγής προβλέπονται ρητώς από τα άρθρα 54 και 57 της Συνθήκης.

- 135 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης επιτρέπει την πλήρωση κενών στα μέσα δράσεώς της, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να λαμβάνει, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου, απόφαση η οποία παρίσταται αναγκαία για την πραγματοποίηση ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας που ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της Συνθήκης, ενώ το άρθρο 95, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης επιτρέπει την τροποποίηση και την αναθεώρηση των κανόνων της Συνθήκης που αφορούν την άσκηση των εξουσιών της. Κατά την Επιτροπή, ο κώδικας ενισχύσεων αντιστοιχεί στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο του εν λόγω άρθρου, καθόσον σκοπεί, προκειμένου να υλοποιήσει την εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς, στη θέσπιση ενός κοινοτικού συστήματος το οποίο επιτρέπει τη διασφάλιση της χορηγήσεως ορισμένων τύπων ενισχύσεων στην κοινοτική βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 136 Η Επιτροπή έχει την εξουσία, δυνάμει του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, να λαμβάνει, σε όλες τις μη προβλεπόμενες από την παρούσα Συνθήκη περιπτώσεις, κάθε γενική ή ατομική απόφαση που είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση των στόχων της Συνθήκης αυτής. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω διατάξεις παρέχουν εξουσία στην Επιτροπή να εκδίδει απόφαση ή σύσταση μετά από ομόφωνη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου και κατόπιν διαβουλευσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή ΕΚΑΧ, σε όλες τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στη Συνθήκη, στις οποίες η εν λόγω απόφαση ή σύσταση παρίσταται αναγκαία για την πραγματοποίηση, κατά τη λειτουργία της κοινής αγοράς του άνθρακα και του χάλυβα και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, ενός από τους στόχους της Κοινότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4. Επομένως, στο μέτρο που, αντιθέτως προς τη Συνθήκη ΕΚ, η Συνθήκη ΕΚΑΧ δεν απονέμει στην Επιτροπή ή στο Συμβούλιο καμία ειδική εξουσία προκειμένου να εγκρίνουν τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή έχει, βάσει του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, την εξουσία να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης και,

κατ' επέκταση, να εγκρίνει, σύμφωνα με τη διαδικασία που θεσπίζει το άρθρο αυτό, τις ενισχύσεις που κρίνει ότι είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων αυτών. Η Επιτροπή είναι συνεπώς αρμόδια, ελλείψει ειδικής διατάξεως της Συνθήκης, να λαμβάνει κάθε γενική ή ατομική απόφαση που είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση των στόχων της Συνθήκης. Το άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, δεν περιέχει καμία διευκρίνιση σχετικά με το περιεχόμενο των αποφάσεων τις οποίες το όργανο αυτό έχει την εξουσία να λαμβάνει (προπαρατεθείσα απόφαση ΕΙΣΑ κατά Επιτροπής, σκέψεις 64 και 65). Η έκδοση κώδικα ενισχύσεων εμπίπτει ακριβώς στην αρμοδιότητα αυτή που απένεμε στην Επιτροπή το άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης (ίδια απόφαση, σκέψεις 66 και 72).

- 137 Επομένως, ο πρώτος ισχυρισμός περί ελλείψεως νομιμότητας πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου ισχυρισμού περί ελλείψεως νομιμότητας ο οποίος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 67 της Συνθήκης και, καθόσον είναι αναγκαίο, των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 138 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι ο κώδικας ενισχύσεων αφορά όχι μόνο τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε συγκεκριμένους λήπτες, αλλά και τις μη συγκεκριμένες ενισχύσεις, όπως αυτές που προορίζονται για την έρευνα, την ανάπτυξη, την προσαρμογή του περιβάλλοντος, ή την ενίσχυση ορισμένων μειονεκτουσών περιοχών. Κατά την προσφεύγουσα, τα ζητήματα αυτά δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚΑΧ, αλλά μάλλον στα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 139 Η προσφεύγουσα φρονεί επίσης ότι ο κώδικας ενισχύσεων δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 67 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι «οι γενικές ενισχύσεις, οι οποίες μπορεί να έχουν αισθητό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό στις κοινές αγορές του άνθρακα και του χάλυβα, δεν έχουν ρυθμιστεί διεξοδικώς από τη Συνθήκη ΕΚΑΧ (...). Στην καλύτερη των περιπτώσεων το άρθρο 67 της Συνθήκης εξουσιοδότησε την Επιτροπή να (...) απευθύνει, κατόπιν διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή και το Συμβούλιο, συστάσεις [στα κράτη μέλη], οσάκις οι πράξεις τους ήταν ικανές να προκαλέσουν σοβαρή διατάραξη της ισορροπίας».

- 140 Η καθής υπενθυμίζει ότι το άρθρο 4, στοιχείο γ', και το άρθρο 67 της Συνθήκης αφορούν δύο αυτοτελείς τομείς, δηλαδή το πρώτο απαγορεύει ορισμένες παρεμβάσεις των κρατών μελών στον τομέα τον οποίο η Συνθήκη υπάγει στην κοινοτική αρμοδιότητα, το δε δεύτερο σκοπεί στην πρόληψη των προσβολών του ανταγωνισμού κατά την άσκηση των εξουσιών που έχουν διατηρήσει τα κράτη μέλη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 141 Όπως κρίθηκε στο πλαίσιο του πρώτου ισχυρισμού περί ελλείψεως νομιμότητας το άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης αποτελούσε την προσήκουσα νομική βάση για τη θέσπιση του κώδικα ενισχύσεων. Είναι πρόδηλο ότι ένας κώδικας ο οποίος προβλέπει ορισμένους γενικούς κανόνες στον τομέα των ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα δεν θα μπορούσε να εκδοθεί βάσει της Συνθήκης ΕΚ. Το άρθρο 67 ωσαύτως δεν θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως νομική βάση, δεδομένου ότι δεν εμπίπτει στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων (προπαρατεθείσα απόφαση *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg κατά Ανωτάτης Αρχής*, σ. 559 και 560).
- 142 Επομένως, ο δεύτερος ισχυρισμός περί ελλείψεως νομιμότητας πρέπει ωσαύτως να απορριφθεί.

Επί του τρίτου ισχυρισμού περί ελλείψεως νομιμότητας, ο οποίος αντλείται από υπέρβαση εξουσίας, πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως και παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 143 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι οι χορηγηθείσες στην Επιτροπή εξουσίες συνίστανται στην οργάνωση της αγοράς και στον «καθορισμό, προς όφελος των επιχειρηματιών, των ευνοϊκότερων συνθηκών ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξή τους, εντός ενός

πλασιού ασφαλείας δικαίου». Θεσπίζοντας τον κώδικα ενισχύσεων, η Επιτροπή υπερέβη τις εξουσίες αυτές, δεδομένου ότι ο κώδικας «προκάλεσε τη στρέβλωση των οικονομικών αποτελεσμάτων», ιδίως δε μια «κατάσταση αναβλητικότητας στην οποία εγκλωβίστηκαν οι βιομήχανοι». Συναφώς, η προσφεύγουσα εξηγεί ότι, κατά το διάστημα από το 1991 έως το 1996, η Επιτροπή προκάλεσε μεγάλη αβεβαιότητα. Ιδίως, απέφυγε να αντιδράσει στην κρίση στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα.

144 Εξάλλου, η προσφεύγουσα φρονεί ότι ο κώδικας ενισχύσεων εισήγαγε δυσμενή διάκριση, καθόσον απαιτεί, ως προϋπόθεση για τη χορήγηση ενισχύσεως για το κλείσιμο εγκαταστάσεων, το κλείσιμο μιας πλήρους βιομηχανικής εγκαταστάσεως. Συγκεκριμένα, η προϋπόθεση αυτή έχει ως συνέπεια ότι οι επιχειρήσεις που διαθέτουν βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε αυτοτελείς μονάδες εκμεταλλεύσεως μπορούν να λαμβάνουν την απόφαση να κλείσουν μια πλήρη βιομηχανική εγκατάσταση ευχερέστερα από τις επιχειρήσεις οι οποίες, όπως η προσφεύγουσα, διαθέτουν ένα μόνο βιομηχανικό συγκρότημα. Πρόκειται περί σφάλματος εκτιμήσεως της Επιτροπής, το οποίο η Επιτροπή αναγνώρισε εμμέσως, καταργώντας την εν λόγω δυσμενή διάκριση κατά τη θέσπιση νέου κώδικα το 1996.

145 Η καθής παρατηρεί ότι ο κώδικας ενισχύσεων όριζε, κατά τρόπο μη διαφορούμενο, ότι άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1992 και είχε εφαρμογή μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1996. Η καθής φρονεί ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο κώδικας αυτός ενισχύσεων αποτελούσε πηγή αβεβαιότητας ως προς το μέλλον των ενισχύσεων στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

146 Στη συνέχεια, η καθής υπογραμμίζει ότι η συμπεριφορά της κατά το διάστημα 1991-1996 δεν ασκεί επιρροή οσάκις πρόκειται για την εξέταση της νομιμότητας του κώδικα ενισχύσεων.

147 Τέλος, υποστηρίζει ότι το επιχείρημα το οποίο η προσφεύγουσα αντλεί από δυσμενή διάκριση μεταξύ των επιχειρήσεων που έχουν αυτοτελείς μονάδες εκμεταλλεύσεως

και αυτών που λειτουργούν σε ένα μόνο βιομηχανικό συγκρότημα πρέπει να απορριφθεί βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κώδικα ενισχύσεων, κατά το οποίο η έγκριση ενισχύσεων για το κλείσιμο εγκαταστάσεων εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι η λήπτρια επιχείρηση δεν ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από επιχείρηση σιδήρου και χάλυβα και δεν ελέγχει η ίδια μια τέτοια επιχείρηση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 148 Η επιχειρηματολογία την οποία αναπτύσσει η προσφεύγουσα προκειμένου να αποδείξει την «υπέρβαση εξουσίας» εκ μέρους της Επιτροπής, έχει κατ' ουσίαν την έννοια ότι η Επιτροπή δεν έλαβε αρκούντως υπόψη την κρίση στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα και ότι υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως κρίνοντας ότι δεν ήταν αναγκαία η θέσπιση ενός ελαστικότερου κώδικα ενισχύσεων.
- 149 Το Πρωτοδικείο, λαμβάνοντας υπόψη το προοίμιο του κώδικα ενισχύσεων, διαπιστώνει ότι η Επιτροπή θέλησε, αφενός, «να μη στερηθεί η βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα των ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη καθώς και για την προσαρμογή των εγκαταστάσεώς της σύμφωνα με τους νέους κανόνες για την προστασία του περιβάλλοντος» και «[να επιτρέπει] τις ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα που ενδέχεται να επισπεύσουν το μερικό κλείσιμο ορισμένων μονάδων καθώς και τις ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση της οριστικής παύσης κάθε δραστηριότητας» και, αφετέρου, «[να απαγορεύει] τη χορήγηση οποιασδήποτε άλλης ενίσχυσης για τη λειτουργία ή για την πραγματοποίηση επενδύσεων υπέρ των επιχειρήσεων άνθρακα και χάλυβα (...) ενώ προβλέπεται παρέκκλιση όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε ορισμένα κράτη μέλη (...) [προκειμένου να συνεχίσει να διασφαλίζει] ίσους όρους ανταγωνισμού στο εσωτερικό του τομέα». Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι αυτή η συμφιλίωση στόχων δεν μπορεί να θεωρηθεί παράλογη, κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι ο κώδικας δεν αποκλείει την έγκριση, δυνάμει του άρθρου 95 της Συνθήκης, σε απρόβλεπτες και εξαιρετικές περιπτώσεις, ενισχύσεων που επιτρέπουν μια πολλά υποσχόμενη αναδιάρθρωση (βλ., ανωτέρω, σκέψη 79). Υπό το πρίσμα της διαπιστώσεως αυτής, είναι σαφές ότι οι

αρχές που διατύπωσε η Επιτροπή στον κώδικα ενισχύσεων δεν πάσχουν από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως ή από «υπέρβαση εξουσίας».

- 150 Όσον αφορά τη φερόμενη παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, αρκεί η διαπίστωση ότι, από πλευράς του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κώδικα ενισχύσεων, από το οποίο προκύπτει ότι οι ενισχύσεις για το κλείσιμο εγκαταστάσεων αφορούν κατ' ανάγκη το κλείσιμο εργοστασίων σιδήρου και χάλυβα στο σύνολό τους, η προσφεύγουσα δεν εξέθεσε για ποιο λόγο το κλείσιμο θα ήταν πράγματι ευκολότερο για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε αυτοτελείς μονάδες εκμεταλλεύσεως, σε σύγκριση με τις επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε αυτοτελείς μονάδες εκμεταλλεύσεως.
- 151 Επομένως, ο τρίτος ισχυρισμός περί ελλείψεως νομιμότητας πρέπει ωσαύτως να απορριφθεί.
- 152 Απ' όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 153 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, η δε Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, η προσφεύγουσα πρέπει να

φέρει, εκτός των δικών της δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.

- 154 Το Βασίλειο του Βελγίου θα φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 155 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων, που δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των κρατών μελών, των συμβαλλομένων στη Συμφωνία ΕΟΧ κρατών, των οργάνων και της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ, θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Εν προκειμένω, η Περιφέρεια της Βαλονίας και η SWS, παρεμβαίνουσες υπέρ της προσφεύγουσας, πρέπει να φέρουν τα δικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προφυγή.
- 2) Η προσφεύγουσα θα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η καθής.

3) Κάθε παρεμβαίνων θα φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Moura Ramos

García-Valdecasas

Tiili

Tiili

Lindh

Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 25 Μαρτίου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

R. M. Moura Ramos